

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Enkele suggesties inzake de hervorming van de wetgeving, de documentatie en het onderwijs inzake Fiscaliteit

Ons fiscaal recht wordt stiefmoederlijk behandeld. Wij beschikken niet over een *Fiscaal Wetboek* in de zin van het Burgerlijk Wetboek, van het Wetboek van Strafrecht, van het Wetboek van Koophandel, enz. De fiscale teksten zijn zo talrijk, zo verspreid, zo onregelmatig en ongelijkslachtig, zo verward, en een aantal dagtekenen zelfs uit het begin van de vorige eeuw en zijn niet eens van Belgische oorsprong. Sommige fiscale overtredingen worden nog beteugeld met boeten die uitgedrukt zijn in «florijnen».

De fiscaliteit verdient een betere behandeling. Zij heeft in ons land een overheersende belangrijkheid gekregen. De fiscale ontvangsten bereiken thans ongeveer 80 milliard per jaar, hetzij gemiddeld ongeveer 10.000 frank per inwoner, d.i. een vierde van het nationaal inkomen. Zoiets verdient toch wel zéér ernstige aandacht.

Doch de fiscaliteit heeft niet enkel buitenmatige cijfers bereikt. Zij heeft tezelfdertijd een zekere «fiscale malaise» doen ontstaan, waarover ik bij U niet verder moet uitweiden. Het publiek is van oordeel dat de fiscale last overdreven is, dat deze last verdeeld is op onlogische wijze, zonder billijkheid, en geen rekening houdt met de hogere belangen van de nationale economie. Anderzijds heerst bij het publiek de indruk dat de fiscaliteit het voorwerp uitmaakt van een zo omvangrijke en verwarde wetgeving, zodanig dat zij slechts verstaanbaar is voor halve tovenaars, namelijk zekere ambtenaren die dan ook gretig misbruik zouden kunnen maken van hun bevoorrechte positie...

En, werkelijk, slechts weinig personen kunnen bogen op een volledig overzicht van de uitgebreide en complexe fiscale stof; zulks is niet alleen het geval voor de raadgevers van de belastingplichtigen, doch ook voor de ambtenaren, en insgelijks voor onze wetgevers, die, bijna allen, specialisten zijn in één enkele tak van de fiscale stof.

Het is nodig dat wij ons inspannen om de «fiscale

malaise» te doen verdwijnen, niet alleen door de vermindering van het gewicht van de fiscale last en door de strijd tegen de onrechtvaardigheden en de anti-economische toepassingen, doch ook — en dit is het doel van mijn causerie — door het opstellen van klare, eenvoudige en rationele fiscale wetteksten, omzendbrieven, vonnissen en arresten, door het uitwerken van een fiscale documentatie die verstaanbaar is voor de gewone belastingplichtige, en te verkrijgen tegen een schappelijke prijs, en door een groter belang te hechten aan het onderwijs van het fiscaal recht.

Ik zal met korte woorden over deze drie punten uitweiden.

I. - De fiscale wetgeving.

1° De ter zake aangewende *terminologie* laat veel te wensen over. In zake Franse teksten worden bijvoorbeeld drie belastingen van dezelfde aard — de drie cedulaire belastingen — «*contribution foncière*», «*taxe mobilière*» en «*taxe professionnelle*» genoemd, terwijl de belasting op het gezamenlijk inkomen de naam «*impôt complémentaire personnel*» draagt. De speciale inkomstenbelastingen worden genoemd : «*contribution nationale de crise*», «*impôt spécial*», «*impôt extraordinaire*» en «*surtaxe*». In de Nederlandse teksten worden alle belastingen op het inkomen aangeduid door het woord *belasting* (grondbelasting, mobiliënbelasting, bedrijfsbelasting, aanvullende personele belasting, nationale crisisbelasting, speciale belasting, extra-belasting en bij-belasting). Van de twaalf met het zegel gelijkgestelde taxes, dragen er elf de naam *taxe*, doch de twaalfde schijnt deze titel niet te verdienen (*Belasting* voor aanplakking).

Een reeks andere belastingen worden «*rechten*» genoemd (successie-, registratie-, hypotheek-, griffie-, zegel-, douane- en accijnsrechten).

Zowel in het Frans als in het Nederlands worden de provinciale en gemeentelijke belastingen zonder onderscheid «*belastingen*» of «*taxes*» genoemd.

Ik vestig ook de aandacht op talrijke andere gevallen waar de wetgever twee of méér verschillende benamingen aanwendt om éénzelfde begrip aan te duiden.

Toespraak gehouden op 4 Mei 1955 door de Heer Albert Tiberghien, ter gelegenheid van het verschijnen van zijn «Handboek voor Fiscaal Recht».

Bijvoorbeeld in de Nederlandse teksten van de samengeschatelde wetten op de inkomstenbelastingen spreekt men van « bezwaar », « bezwaarschrift » en « reclamatie », en van « mobiliënbelasting » en « mobilière taxe ».

Zekere fouten in de gebruikte terminologie hebben bovendien in erge mate het toepassingsveld van de fiscale wet verengd (bijvoorbeeld het maatschappelijk dienstjaar in plaats van het boekhoudkundig dienstjaar).

2° In zeer veel gevallen komen de Nederlandse en Franse teksten niet overeen. Ik beperk mij tot twee gevallen: de Franse tekst van artikel 61, § 3, al. 2 van de samengeschatelde wetten op de inkomstenbelastingen voorziet dat het bezwaar dient gemotiveerd, doch deze verplichting staat niet in de Nederlandse tekst; artikel 22, 5°, van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes, waarin vrijstelling voorzien wordt van de overdrachtstaxe voor de verkopen aan particulieren, spreekt in de Nederlandse tekst van « *eigen gebruik* » en in de Franse van « *usage privé* ».

3° Veel te veel fiscale beschikkingen worden getroffen buiten het kader van de bestaande algemene wetten. Wanneer men deze algemene wetten leest, is er niets dat doet denken aan de talrijke uitzonderingen en wijzigingen welke er door bijzondere wetten aan gebracht zijn. Zulks is bijzonder het geval voor de wetten inzake de douane- en accijnsrechten en voor deze inzake de inkomstenbelastingen. Aldus zou men bij het lezen van de samengeschatelde wetten op de inkomstenbelastingen overtuigd zijn dat de mobiliënbelasting, al naar gelang, 2, 5, 10 of 15 % bedraagt, wanneer zij in werkelijkheid 2, 4, 6, 11 of 18 % bedraagt, want speciale wetten voorzien verhogingen met 10 of 20 procentimes.

Zeer veel moeilijkheden omtrent de interpretatie zouden vermeden geweest zijn indien de uitzonderlijke fiscale maatregelen, door de wetten van October 1945 uitgevaardigd, ingelijfd geweest waren in de samengeschatelde wetten op de inkomstenbelastingen.

Voor de goede gang is het dus nodig dat elke beschikking zou ingelijfd worden in de overeenkomende algemene wet. Ik ben van oordeel dat hetzelfde dient gedaan wat de tijdelijke en overgangsbepalingen betreft; het zou volstaan dat deze bepalingen de naam « tijdelijke bepaling » of « overgangsbepaling » zouden dragen, volgens het geval.

4° Ik wil ook de aandacht vestigen op de verwikkeling welke geschapen wordt door het geven van éénzelfde datum aan verscheidene fiscale wetten. Wij hebben bijv. 5 wetten die de datum van 27 Juli 1953 dragen; het is niet mogelijk een van deze 5 wetten te citeren zonder er de volledige eigen benaming, die soms zeer lang is, bij te voegen. De wetgever van October 1945 heeft blijk gegeven van een beter inzicht toen hij aan elke wet een andere datum gegeven heeft, namelijk 15, 16, 17 en 18 October.

5° Wij hebben dringend een nieuwe samengeschatelde wet op de inkomstenbelastingen nodig. Deze samenschakeling werd beloofd sedert tal van jaren. Ik wil wel aannemen dat zulke innovatie gedurende een zekere tijd de gewoonten van de practici tamelijk overhoop zou werpen, waar de traditie sedert jaren, door het eenvoudig vermelden van de artikelen 26, 28, 52 of 56 onmiddellijk het beeld van zeer nauwkeurige wetgevende bepalingen doet te voorschijn komen. Ik denk echter dat door een tijdelijke herinnering aan de oude teksten in de nieuwe samenschakeling en in de commentaren, tijdens een overgangsperiode, deze

hinder gemakkelijk kan overwonnen worden. De Verenigde Staten van Amerika hebben ook vóór hetzelfde vraagstuk gestaan, doch zij hebben toch de moed gehad in 1954 een nieuw Wetboek inzake de inkomstenbelastingen op te stellen.

Zulke tijdelijke hinder wordt echter ruimschoots vergoed door de voordelen van de samenschakeling, en dit niet alleen voor de ambtenaren, maar ook voor de wetgever en evenzeer voor de belastingplichtige zelf.

Vooreerst ware het veel gemakkelijker om de teksten te citeren: het zou niet meer nodig zijn te verwijzen bijv. naar het art. 27, § 2, 7°, al. 1, litt. b. van de samengeschatelde wetten op de inkomstenbelastingen; dit art. 27 is trouwens op zichzelf een heel hoofdstuk lang!

Ook de stof dient logischer ingedeeld en gerangschikt. Er zou bijv. moeten vermeden worden de grondslagen en de aanslagvoeten van de cedulaire belastingen op twee afzonderlijke plaatsen te behandelen, wanneer zulks voor de grondslag en de aanslagvoet van de aanvullende personele belasting in één enkele titel gebeurt en dat al de verminderingen wegens gezinslasten in een afzonderlijke titel *Ibis* gegroepeerd zijn.

Ten slotte zou de nieuwe samenschakeling en ordening van de teksten zekere betreurenswaardige leemten doen uitschijnen, zoals bijv. het feit dat de huidige wetgeving geen definitie bevat van de termen « inkomen » en « winst », en ook de aftrek van de minderwaarden niet voorziet (zie hierover het arrest van het Hof van Verbreking dd. 14 November 1950, inzake de N. V. Sarma).

6° Ten slotte is het dringend nodig *de wetgeving op de douane- en accijnsrechten te coördineren*. Deze wetgeving ziet er nog altijd uit gelijk deze welke de registratie-, successie- en zegelrechten beheerste vóór het bestaan van de drie Wetboeken der registratierechten, der successierechten en der zegelrechten. De douane- en accijnsrechten maken het voorwerp uit van enkele algemene wetten die zeer oud zijn en van een ware nevel van speciale wetten en besluiten. Er bestaat zelfs geen recente verzameling die de volledige inventaris van die wetgeving bevat.

7° Ik zou zelfs voorstellen dat men nog verder zou gaan en dat een werkelijk *Fiscaal Wetboek* zou opgesteld worden. Het is daarom niet nodig de teksten en de nummering van de artikelen van het Wetboek der Registratierechten, Successierechten, Zegelrechten, enz. te wijzigen. Hier zou men hetzelfde stelsel kunnen toepassen als in ons Wetboek van Koophandel. Het Fiscaal Wetboek zou kunnen voorafgegaan zijn door een aantal gemeenschappelijke bepalingen waardoor zekere algemene beginselen zouden vastgelegd worden, alsook een woordenlijst, waardoor de definitie van de meest gebruikte termen zou bepaald worden.

II. - De fiscale documentatie.

1° De *Parlementaire Bescheiden*, zo belangrijk voor de interpretatie van de wetten, kunnen door private personen slechts bekomen worden mits zich erop te abonneren bij de twee firma's welke gelast zijn met het drukken ervan voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers enerzijds, en de Senaat anderzijds. Het is onmogelijk in te schrijven op één enkele reeks van bescheiden, bijv. degene die betrekking hebben op de fiscaliteit of op vraagstukken die onderzocht worden door de commissies van Financiën: men is dus verplicht in te schrijven op de volledige uitgave, hetgeen

een jaarlijkse uitgave van ongeveer 5.000 fr. betekent. Dit is te veel voor het meerendeel van de fiscale practici.

2° De *Parlementaire Handelingen* kunnen verkregen worden tegen 455 fr. per jaar.

3° Het *Belgisch Staatsblad*, te bekomen tegen 450 fr. per jaar, bezorgt ons niet alleen de volledige tekst van de wetten, doch duidt ook de *Parlementaire Bescheiden en Handelingen* aan welke aan de basis van de nieuwe wet liggen.

4° Wat de *Publicaties* betreft, welke door de fiscale administraties uitgegeven worden, bestaat er geen algemene gedragslijn.

a. Aldus is de *Administratie van de Directe Belastingen* de enige die een tijdschrift uitgeeft, namelijk het « Bulletin van de Directe Belastingen ». Deze administratie heeft het prijzenswaardig initiatief genomen van de samenordering van haar bijzonderste omzendbrieven, en deze coördinatie tegen een schappelijke prijs verkrijgbaar te stellen.

Nochtans valt het te betreuren dat talrijke omzendbrieven « geheim » gehouden worden en slechts ingevolge private publicaties bij het publiek kunnen bekend worden. Veel omzendbrieven behandelen ongelukkiglijk te veel verschillende zaken inééns, zodanig dat het onmogelijk is ze onder een bepaalde rubriek te rangschikken.

b. Het *Bestuur der Registratie en Domeinen* publiceert sedert 1 Januari j.l. haar bijzonderste omzendbrieven, die in 't algemeen slechts over één onderwerp handelen en zulks op een klare wijze. Door de zorgen van dit Bestuur worden het Wetboek en de Algemene Verordening inzake de met het zegel gelijkgestelde taxes zorgvuldig heruitgegeven.

c. Het *Bestuur der Douanen en Accijnzen* publiceert al haar omzendbrieven, mits jaarlijkse abonnementen tegen goedkope prijzen.

Wat de wetteksten betreft, bestaat hier een zeer grote en hinderlijke leemte. De meest recente verzameling inzake de douanerechten dagtekent uit het jaar 1935, en werd uitgegeven door een private firma. Het is de « Code des douanes belges » (uitgegeven door Editorial Office, Brussel, 1310 blz.). Een verzameling van de wetgeving inzake de accijnsrechten bestaat niet. In afwachting van een wettelijke samenordering, ware het hoogst wenselijk dat het Bestuur der Douanen en Accijnzen een volledige verzameling zou uitgeven van alle wetten en besluiten die de douanen en accijnzen betreffen.

5° Ten slotte beschikken wij ook over een groot aantal fiscale *werken en tijdschriften*, in de twee nationale talen. De auteurs van de grote werken betreffende de registratierechten, de successierechten, de zegelrechten en de met het zegel gelijkgestelde taxes, zijn hoge ambtenaren van het Bestuur der Registratie en Domeinen. De ambtenaren van de twee andere fiscale hogere administraties publiceren heel weinig en dan nog betreft het in het algemeen zekere handleidingen hoofdzakelijk ten gerieve van jongere ambtenaren. Nochtans is de hoge ambtenaar het best geplaatst door zijn ondervinding en door de documentatie waarover hij beschikt, om een volledig werk op te stellen over de belasting waarin hij gespecialiseerd is.

De maandschriften, welke uitsluitend over fiscale onderwerpen handelen, zijn alle zeer interessant; men moet het echter jammer vinden dat zoveel krachtin-

spanningen en talenten zo dikwijls dubbel gebruik maken.

Ten slotte valt er nog te wijzen op het feit dat bijna alle dagbladen wekelijks een kroniek wijden aan de fiscaliteit: aldus dragen zij zeer nuttig bij tot de vulgarisatie van de fiscale wetgeving.

III. - Het onderwijs in het fiscaal recht.

Dagelijks ben ik in de gelegenheid te horen dat het fiscaal recht een uitzonderlijk netelige wetenschap is en dat de candidaat-fiscalist over een buitengewone dosis moed en verstand dient te beschikken. Ik zal niet beweren dat de fiscale stof aangenaam en gemakkelijk is, maar ik houd toch staande dat zij minder moeilijk en minder onaangenaam is dan men zulks in het algemeen denkt. Het fiscaal recht is niet moeilijker dan het strafrecht of het handelsrecht bijvoorbeeld, en ik ben van oordeel dat een fiscale betwisting, gaande over enkele millioenen, en waarvan de inzet soms het bestaan zelf van een onderneming betekent, spannender is dan een krakeel over een scheidsmuur.

Hoe komt het dan dat het fiscaal recht zo weinig aantrekkelijk is? Zulks is te wijten aan het groot aantal en aan de verwarring-stichtende wetten, aan de ontoereikendheid van de documentatie en, misschien wel het meest, aan het onvoldoende onderwijs.

a. Wanneer wij een oogslag werpen op de *uurroosters van het onderwijs*, dan stellen wij vast dat de studie van het fiscaal recht de plaats niet inneemt welke zij verdient, en dat degenen die voor de vaststelling van de uurroosters verantwoordelijk zijn, niet schijnen te weten dat de belastingen 80 miljard per jaar bedragen, hetzij een vierde deel van het gezamenlijk inkomen van het land, en dat de fiscale wetgeving zó omvangrijk is dat zij minstens wel 1.500 bladzijden zou beslaan en dat een volledig commentaar over deze wetgeving wellicht een tienduizendtal bladzijden zou overtreffen...

Het schijnt mij niet redelijk dat een doctor in de rechten slechts drie uur per week gedurende één enkel jaar een leergang in fiscaal recht heeft gevolgd. De licentiaten in handelswetenschappen, die nochtans bijna elke dag met fiscale vraagstukken af te rekenen hebben, moeten zich tevreden stellen met een leergang van één uur per week, gedurende één enkel jaar, alswaanneer in sommige gevallen hun cursus in de financiële wiskunde twee uur per week gedurende drie jaar inneemt.

Ik heb de eer sedert weldra vijftien jaar onderwijs in fiscaal recht te geven aan de toekomstige licentiaten in handels- en financiële wetenschappen van de Sint-Aloysius Handelshogeschool, en ik denk dus het recht te hebben hieromtrent mijn mening te uiten: 27 of 28 werkelijke lesuren laten een professor slechts toe het plan van de fiscale wetten en enkele algemeenheden over elk van de talrijke belastingen uiteen te zetten.

Voor de licentiaten in politieke en sociale wetenschappen is niet eens een leergang in fiscaal recht voorzien. Het programma van het normaal, middelbaar en technisch onderwijs gewaagt over geen fiscaal recht. Hier en daar voorzien zekere programma's cursussen in « Openbare financiën » of in « Handelswetenschappen », en het hangt dan uitsluitend af van de leraar indien hij in dit kader enkele begrippen van fiscaal recht zal aanleren, ofwel indien hij deze tak volledig zal verwaarloosd laten.

In andere landen geeft men bewijs van veel groter belangstelling ten overstaan van de fiscaliteit. In zakere staten van de Verenigde Staten bijvoorbeeld

leert men aan de kinderen in de lagere scholen hoe de staatsburger zijn aangifte inzake de inkomstenbelastingen dient in te vullen!...

b. De methode zelf van het onderwijs in het fiscaal recht, in België, verdient kritiek. De doctors in de rechten en de licenciaten in het notariaat hebben geen enkele leergang in de boekhoudkunde gevolgd, alswaanneer het stelsel van de inkomstenbelastingen onmogelijk kan verstaan worden zonder ernstige begrippen over deze wetenschap.

Anderzijds blijven veel leraars veel te lang stilstaan bij zekere zeer oude en wellicht eerbiedwaardige belastingen, die echter thans maar een bijkomende rol meer spelen, ten nadele van recentere belastingen die echter een veel belangrijker plaats in de economie van het land innemen. Weet men bijv. dat de met het zegel gelijkgestelde taxes ongeveer 30 % van de staatsbelastingen opbrengen; dat de bedrijfsbelasting alléén 28 % bereikt; dat voormelde zegeltaxes en de inkomstenbelastingen samen 68 % van de staatsbelastingen bedragen; dat de douane- en accijnsrechten 18,6 % vertegenwoordigen terwijl al de overige belastingen samen slechts 13,4 % van de fiscale opbrengst verze-

keren, waarvan slechts 3,5 % voor de registratierechten en 1,7 % voor de successierechten?

Ik wil hiermede dit kort overzicht, dat natuurlijk zeer onvolledig was, besluiten, door het leggen van de nadruk op het feit dat de hervorming van de fiscale wetgeving, alsmede de uitbreiding van de documentatie en van het onderwijs niet mogen beschouwd worden als hebbende slechts een theoretisch belang.

Indien de fiscaliteit beter bekend ware, zou de wetgever duidelijker en rechtvaardiger en voor de administratie gemakkelijker uit te voeren wetten maken; de administratie zou haar personeel onder een groter aantal bekwame kandidaten kunnen werven; de belastingplichtige zelf zou beter verstaan op grond van welke beginselen hij de sommen dient te betalen welke van hem gevorderd worden en hij zou veel minder noodlottige vergissingen en nalatigheden begaan.

En onze « fiscale malaise » zou minstens voor de helft verdwijnen...

Albert TIBERGHEN.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 20 December 1954.

Voorzitter : M. Fettweis.
Raadsheer-Verslaggever : M. Moriamé.
Advocaat-Generaal : M. Depelchin.

Strafrecht. — Onttrekking van minderjarige aan het vaderlijk gezag (artikel 368 W. v. S.). — Feitelijke gezag van de vader.

Behoudens een in rechte uitgesproken ontzetting volgt de vaderlijke macht de minderjarige waar hij zich ook bevindt.

Het voornaamste doel van art. 368 W.v.S. is de bescherming van het gezin en de handhaving van het vaderlijk gezag.

Die bescherming van het gezin houdt niet op, wanneer buiten weten van de vader en zelfs tegen zijn wil de persoon van de minderjarige zich momenteel onder het feitelijke gezag van een derde bevindt. Wanneer in zodanig geval die derde door misbruik van zijn feitelijke macht de minderjarige ertoe brengt zich te verwijderen om hem aan het wettelijke gezag van zijn vader te onttrekken, pleegt hij het bij art. 368 W.v.S. strafbaar gestelde feit.

« List » in de zin van art. 368 W.v.S.; zie nader het arrest.

Chantraine t/ Zagozen b.p.

Gelet op het bestreden arrest, de 14de September 1954 door het Hof van Beroep te Luik gewezen;

I. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing gewezen over de publieke vordering :

Over het enig middel, schending van artikelen 368 van het strafwetboek, 1382 van het burgerlijk wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat aanlegger, die het kind waarvan gewag opgenomen en geadopteerd had, op hetzelfde een feite-

lijk gezag uitoefende, hem veroordeeld heeft tot een gevangenisstraf en tot betaling van schadevergoeding aan de burgerlijke partij, uit hoofde van inbreuk op artikel 368 van het strafwetboek, door te beslissen dat het wanbedrijf van ontvoering van een minderjarige bleek uit het sturen van het kind naar een plaats waar het een schuilplaats zou kunnen vinden en dat de list welke artikel 368 vereist als middel om de ontvoering te verrichten bestond in de instructies die aanlegger, op een tijdstip, toen de bevoegde rechtbank tweede verweerder nog niet erkend had als vader van het kind, aan dit kind gegeven had om zich aan verweerders opsporingen te onttrekken.

dan wanneer het ontvoeren van een minderjarige onderstelt dat de vader aan wien het « ontnomen » wordt, op het moment van het plégen van het wanbedrijf zijn gezag op het kind uitoefent of althans, dat zijn gezag naar recht niet betwistbaar zij, in diervoege dat het wanbedrijf tot gevolg heeft hem tegelijk zijn gezag en de persoon van het kind te « ontnemen ».

dan wanneer het wanbedrijf ondenkbaar is wanneer het integendeel de beweerde schuldige is die, op het moment van de ontvoering, zelf over het kind een feitelijke gezag uitoefende, en dat het gezag in rechte des vaders betwist werd,

dan wanneer de list een bedrieglijke handeling onderstelt en als zodanig niet te beschouwen valt het feit aan het kind, toen het gerecht het geschil dat tussen partijen hangende was ten aanzien van hun respectieve rechten op dit kind, « instructies gegeven te hebben » om zich te onttrekken aan de opsporingen van verweerder wiens rechten nog niet erkend waren bij een uitvoerbare rechterlijke beslissing;

dan wanneer de betekening van het burgerlijk vonnis waarbij verweerders rechten erkend werden, niet tot gevolg kon hebben dat de raad of de « instructies » welke aanlegger voorheen aan het kind gegeven had om zich aan verweerders opsporingen te onttrekken retroactief het karakter kregen van « list » of bedrieglijke handeling ;

Overwegende dat aanlegger ten laste gelegd werd te Lontzen of elders in België, in de loop van Februari

1954, het misdrijf uitgeoefend te hebben of aan de uitvoering ervan rechtstreeks medegewerkt te hebben, ontvoerd of doen ontvoeren te hebben de minderjarige Zagozen Franc, elf jaar oud, geboren zijnde te Bocna (Joegoslavië) op 1 Mei 1942;

Overwegende dat in het beklagd arrest uiteengezet wordt dat Zagozen Franc, door aanlegger in 1943 opgenomen, uit diens huis verdwenen is op 15 Februari 1954, op welke dag aanlegger, zonder geloofwaardige verantwoording nagelaten hebbend het kind naar het College te Eupen te brengen zoals hij normaal had moeten doen, zich naar het Gerechtshof te Verviers begeven heeft om er het bij voorraad uitvoerbaar burgerlijk vonnis te horen uitspreken waarbij Zagozen Franc erkend werd als de wettige zoon van verweerder Zagozen Jacob, en waarbij aanlegger bevolen werd het kind binnen acht en veertig uren aan zijn vader terug te geven; dat hij zich vervolgens naar het college te Eupen begeven heeft en van daaruit kennis van de rechterlijke beslissing doen geven heeft aan zijn echtgenote die het kind ervan op de hoogte gebracht heeft hetwelk alstoen geweest is en verdwenen is;

Dat het bestreden arrest, na de bewering als zou het kind buiten weten van aanlegger vertrokken zijn, als vals afgewezen te hebben en na zelfs aangenomen te hebben dat het zich alleen zou verwijderd hebben, de telastlegging bewezen verklaart zoals zij duidt, relevierend dat de ontvoering, welke ingegeven werd door het oogmerk aan het vaderlijk gezag van Zagozen Jacob afbreuk te doen, in casu voor verweerder erin bestaan heeft Zagozen Franc te sturen naar een plaats waar hij een schuilplaats zou kunnen vinden, het vertrek van de minderjarige bekomen geweest zijnde door de list van de beklagde welke, van zijn feitelijk gezag misbruik makende, het kind overtuigd heeft dat het zich aan de opsporingen van zijn wettige vader moest onttrekken, instructies gegeven heeft en een ontvluchtigingspsychose heeft doen ontstaan waardoor de wil van het kind te niet gedaan werd;

Over de eerste twee onderdelen van het middel :

Overwegende dat het burgerlijk vonnis van 15 Februari 1954 een declaratoir vonnis is, dat het aan verweerder in verbreking een recht toekent dat reeds sinds de geboorte van het kind vooraf bestond;

Overwegende dat de vaderlijke macht, behoudens een in rechte uitgesproken ontzetting, welke ten deze niet is gebleken, de minderjarige volgt, waar hij zich ook bevindt;

Overwegende dat het voornaamste doel van artikel 368 van het Strafwetboek in de bescherming van het gezin en in de handhaving van het vaderlijk gezag bestaat;

Dat die bescherming van het gezin niet ophoudt, wanneer buiten weten van de vader en zelfs tegen zijn wil de persoon van de minderjarige momenteel onder het feitelijk gezag van een derde valt;

Overwegende dat, wanneer in zulk geval die derde door een misbruik van zijn feitelijke macht, de minderjarige ertoe brengt zich te verwijderen om hem aan het wettelijk en wettig gezag van zijn vader te onttrekken, hij het wanbedrijf pleegt, strafbaar gesteld bij artikel 368 van het Strafwetboek.

Over het derde onderdeel :

Overwegende dat de omstandigheid dat de rechten van verweerder Zagozen nog niet uit een vonnis bleken ten tijde dat het kind de zedelijke beïnvloeding vanwege aanlegger, door de rechter gekenschetst, onder-

ging, niet belet dat aanleggers handelingen als bedrieglijk kunnen aangezien worden indien aanlegger zoals het bestreden arrest souverain vaststelt, de oplossing die werkelijk bij het vonnis van 15 Februari 1954 aan het burgerlijk proces zou gegeven worden voorziende, alhoewel hij enkel met een louter feitelijke macht over het kind bekleed was, het plan opgevat heeft hetzelve aan het wettig gezag van zijn vader te onttrekken en daartoe de bedrieglijke handelwijze heeft aangewend welke de minderjarige ertoe gebracht heeft zich te verwijderen;

Dat de eerste drie onderdelen van het middel naar recht falen.

Over het vierde onderdeel van het middel :

Overwegende dat het bestreden arrest, na de bestanddelen van het misdrijf ter zake te hebben aangeduid bij het antwoord op een verweermiddel van de beklagde verklaart, zonder in dit opzicht geldig te worden bestreden, « dat het niets afdoet dat toen het kind ertoe gebracht werd te vertrekken, het burgerlijk vonnis, waarbij over de vordering van Zagozen Jacob zou beslist worden, niet gewezen was of aan beklagde niet tegenstelbaar was, vermits de beklagde terwijl hij de wil van het kind beïnvloedde, het voornemen had, eigen aan het misdrijf bestraft bij artikel 368 van het Strafwetboek, een kind te onttrekken aan het gezag van zijn wettige vader; dat hij zich niet op zijn feitelijk gezag mocht beroepen tegenover het wettelijk en wettig gezag van de vader »;

Overwegende dat, waar zijn beslissing wettelijk gerechtvaardigd wordt door de reeds aangehaalde redenen, de rechter over de grond vervolgens ten overvloede aanstipt « dat, wat er ook van zij, door de betekening van het burgerlijk vonnis van Verviers aan de beklagde, de 18e Februari 1954, het misdrijf voltrokken werd, gesteld dat die betekening nodig was tot het volbrengen van het misdrijf »;

Overwegende dat het middel, hetwelk enkel gericht is tegen deze overvloedige beschouwing van de bestreden beslissing, dan wanneer dezelve wettelijk gerechtvaardigd wordt door andere redenen, in zijn vierde onderdeel van belang ontbloot, en dienvolgens niet ontvankelijk is;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen nageleefd geweest zijn en dat de uitgesproken veroordelingen wettelijk zijn;

II. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing gewezen over de burgerlijke vordering van Zagozen Jacob :

Overwegende dat geen bijzonder middel ingeroepen wordt;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 16 November 1954.

Wn. Voorzitter en Verslaggever : M. de Clippele.
Advocaat-Generaal : M. Dumon.

Belastingen. — Verdeling van de bewijslast tussen de belastingplichtige en de administratie der belastingen bij toepassing van artikel 55 gecoördineerde wetten op de inkomstenbelasting.

Indien de belastingplichtige een aangifte heeft gedaan, die door de administratie vals wordt bevonden, zal de schatting van de belastbare grondslag naar luid van art. 55 der gecoördineerde wetten op de inkomstenbelasting kunnen gedaan worden volgens tekenen of indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt dan uit de aangegeven inkomsten «behoudens tegenbewijs».

Naar luid van hetzelfde artikel 55 moet de aldus aangeslagen belastingplichtige het bewijs van het juiste bedrag zijner belastbare inkomsten slechts leveren indien het advies van de commissie, waarvoor het geschil kan gebracht worden, overeenstemt met het bedrag, dat de controleur voornemens is als grondslag van de aanslag te nemen.

De bij toepassing van art. 55 aangeslagen belastingplichtige moet slechts het tegenbewijs inbrengen behalve in geval bedoelde commissie dit overeenstemmend advies geeft; alleen de belastingplichtige, die ambtshalve belast wordt bij toepassing van art. 56 moet altijd het bewijs leveren van het juiste bedrag van zijn belastbare inkomsten.

Magis-Linchet J. t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

Gelet op het bestreden arrest, de 11e Juni 1952 door het Hof van Beroep te Luik gewezen;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 97 en 112 van de Grondwet, 2 van de wet van 15 Mei 1846, gewijzigd door artikel 5 van de wet van 9 April 1935 (1 van de wet van 31 Maart 1947, 55, paragraaf 1, en 74 (lid 1, der wetten betreffende de inkomstenbelastingen, bij besluit van 31 Juli 1943 samengeschateld en voor zoveel als nodig bij besluit van de Regent dd. 15 Januari 1948, 2 van het besluit van 31 Juli 1943 en voor zoveel als nodig 2 van het besluit van de Regent dd. 16 Januari 1948, houdende samenordering der wetten betreffende de nationale crisisbelasting,

doordat het arrest beslist heeft dat het ten kohiere brengen van de litigieuze aanvullende aanslag mocht gedaan worden binnen de termijnen voorzien voor de vestiging van de navorderingen van rechten op afgesloten dienstjaren;

dan wanneer, volgens artikel 5 van de wet van 9 April 1935, artikel 2 van de wet van 15 Mei 1846 wijzigende, de verrichtingen betreffende het invorderen der aanslagen mogen voortgezet worden tot op 31 Maart van het jaar dat dit volgt, dat zijn naam aan het dienstjaar geeft, hetzij in casu voor de inkomsten van 1945 welke tot het dienstjaar 1946 behoren tot op 31 Maart 1947;

dat, krachtens artikel 1 van de wet van 31 Maart 1947, de afsluitingstermijn van gezegd dienstjaar tot op 31 Juli 1947 werd voortgezet en dat het beheer tot het ten kohier brengen pas op 24 September 1948 is overgegaan;

dan wanneer, volgens artikel 74 der samengescha-

kelde wetten, de ontdoken belasting kan gevorderd of nagevorderd worden gedurende vijf jaar in geval van gebrek aan aangifte of van vrijwillig onvolledige of onjuiste aangifte met het voornemen de belasting te ontduiken, en, gedurende drie jaar wanneer de ontoereikendheid van aanslag «uit andere oorzaken» voortvloeit;

dan wanneer, door «andere oorzaken» dient verstaan, degene, anders dan het bedrog, die aan de belastingplichtige te wijten zijn, en niet een vergissing van de administratie die, door de aangifte van de belastingplichtige en der bijgevoegde stukken, in het bezit is van al de elementen om de belastbare grondslag te vestigen, wat het geval in casu was, vermits om de belastbare grondslag te wijzigen, de controleur uitsluitend gesteund heeft «op de oppervlakte der geëxploiteerde gronden en op de uitbetaalde lonen, bestanddelen aangeduid in de bijlagen van de aangifte;

dan wanneer het arrest zijn beslissing motiveert met te verklaren dat «de aangifte en haar bijdragen door geen boekhouding waren gestaafd, dat er geen regelmatige inventaris bestond en dat een deel van de uitbetalingsontvangsten het voorwerp van ruwe schattingen had uitgemaakt»;

dat het arrest aldus aan de wet bijvoegt en een aan de administratie te wijten nalatigheid ten laste van de belastingplichtige legt;

Overwegende dat het middel op de bewering steunt dat om de belastbare grondslag te wijzigen, de administratie uitsluitend de opnemings zou gebezigd hebben, die in de aangifte voorkomt, van de oppervlakte der gronden en van het bedrag der lonen;

Overwegende dat deze bewering steun vindt noch in de aanhalingen van het arrest, noch in enig stuk waarop het Hof vermag acht te slaan; dat het arrest integendeel, enerzijds, vaststelt dat de administratie de belastbare grondslag heeft vastgesteld bij toepassing van artikel 28 en bij verwijzing naar de normale winsten van soortgelijke belastingplichtigen, op een forfaitaire grondslag in overleg met de betrokken bedrijfsgroeperingen bepaald, dat het arrest anderzijds, hierop wijst «dat de bijlagen van de aangifte door geen boekhouding waren gestaafd, dat er geen regelmatige inventaris bestond en dat een deel van de uitbetalingsontvangsten het voorwerp van ruwe schattingen had uitgemaakt», dat het arrest daaruit afleidt dat deze aangifte noch volledig noch juist was;

Waaruit volgt dat het middel feitelijke grondslag mist;

Over het tweede middel : schending van artikel 55 van de samengeschatelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen,

doordat, indien de belastingplichtige, zoals in onderhavig geval, een aangifte heeft gedaan, de administratie deze niet mag wijzigen tenzij door het bewijs te leveren van de onjuistheid dezer aangifte overeenkomstig artikel 55; dat slechts bij niet aangifte of bij niet indienen, binnen de door de wet voorziene termijn, der verantwoordingsstukken, enz., door de administratie gevraagd, het bewijs van het juist bedrag zijner inkomsten op de belastingplichtige rust;

dan wanneer het arrest zijn beslissing steunt op de reden «dat de administratie alzo het bewijs geleverd heeft «waartoe zij gehouden was en dat verzoeker in gebreke is gebleven het bewijs van het juist bedrag zijner inkomsten te leveren»;

Overwegende dat, indien de belastingplichtige een aangifte heeft gedaan die door de administratie vals wordt bevonden, de schatting van de belastbare grondslag, naar luid van artikel 55 der samengeschatelde wetten, zal kunnen gedaan worden volgens tekenen of indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid

blijkt dan uit de aangegeven inkomsten, « behalve tegenbewijs »;

Dat, luidens hetzelfde artikel 55, de aldus aangeslagen belastingplichtige slechts het bewijs van het juist bedrag zijner belastbare inkomsten moet leveren indien het advies van de commissie, waarvoor het geschil kan gebracht worden, overeenstemt met het bedrag dat de controleur voornemens is als grondslag van de aanslag te nemen;

Dat de belastingplichtige bij toepassing van artikel 55 aangeslagen, slechts het tegenbewijs moet inbrengen, behalve in geval van tussenkomst der commissie, dit overeenstemmend advies gevend, terwijl enkel de belastingplichtige die van ambtswege belast wordt bij toepassing van artikel 56, altijd het bewijs van het juist bedrag van zijn belastbare inkomsten moet inbrengen;

Overwegende dat, in onderhavig geval, het arrest vaststelt dat aanlegger een aangifte gedaan had die onjuist werd bevonden en dat de administratie de belastbare grondslag gevestigd had bij verwijzing naar de winsten van soortgelijke belastingplichtigen; dat daaruit volgt dat aanlegger aangeslagen was geweest bij toepassing van artikel 55 en zonder dat de betwisting aan de commissie voorgelegd was;

Overwegende dat het bestreden arrest aanleggers beroep niet gegrond verklaart om reden dat de administratie « het bewijs ingebracht heeft welke zij moest leveren en dat aanlegger in gebreke is gebleven het juiste bedrag van zijn inkomsten in te brengen »;

Dat het arrest aldus aan aanlegger niet alleen het tegenbewijs heeft opgelegd, maar een bewijs dat door artikel 55 in onderhavig geval niet vereist wordt;

Waaruit volgt dat het arrest deze in het middel bedoelde wetsbepaling heeft geschonden;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest, behalve voor zoveel het beslist heeft dat de litigieuze aanslag wettelijk gevestigd werd binnen de termijn van artikel 74 der samengeschiedelde wetten;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt de Staat tot de kosten;

Verwijst de alzo beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

HOF VAN BEROEP TE GENT

6e Kamer. — 22 December 1954.

Voorzitter : M. Vanparijs.

Raadsheren : M.M. De Groote en Soenen.

Openbaar Ministerie : M. Ely.

Advocaten : Mrs. Corneille en De Wolf.

Strafrecht. — Kwaadwillig mededelen van fabrieksgeheimen (artikel 309 W. v. S.).

Bewezen betsaddelen van het strafbare feit (zie nader het arrest.

O.M., X. & C° b.p. t/ Y.

Overwegende dat beklaagde, het Openbaar Ministerie en de burgerlijke partij regelmatig en tijdig hoger beroep hebben aangetekend;

1. Op strafgebied :

Overwegende dat de verjaring der strafvordering gestuit werd onder meer door de verwijzing van verdachte naar de Correctionele Rechtbank dd. 13 Mei 1952;

Overwegende dat gebleken is uit het onderzoek, en bij de behandeling der zaak vóór het Hof — inzonderheid uit de besluiten van de expert, de eensluidende verklaringen van De B. en De K., en de door de gerechtelijke politie aldaar in beslaggenomen briefwisseling — dat beklaagde, die tussen 16 April 1948 en 1 Maart 1951 ten dienste stond van de burgerlijke partij als technisch tekenaar, in de loop van Januari—Februari 1951 aan twee concurrerende firma's namelijk de constructiehuizen De B. te N. en de firma Z. te Deurne, allerhande technische gegevens, plans, bevindingen en documentatie heeft overgemaakt, betrekkelijk het bouwen van bepaalde machines dienstig tot het vervaardigen van de romp van « mixtedozen » en dat hij aan voornoemde firma's aanduidingen heeft verschaft nopens de samenstelling van de onderdelen dezer « gemengde dozen », alsmede adressen van leveranciers en andere nuttige inlichtingen van technische aard betreffende de adequate grondstoffen voor de succesvolle uitbating van het fabricatie-systeem van die doosmantels;

Overwegende dat, meer bepaaldelijk, de firma De B. op plans en aanwijzingen haar door beklaagde overgemaakt, voor rekening van Z. : 1) een rolmachine vervaardigde en monteerte; 2) een afsteekmachine bouwde;

Dat verdachte vanwege de firma Z. als vergoeding voor die mededelingen en aanwijzingen een vergoeding ontving van 20.000 frank en bovendien 5 % ontving van de firma De B. op de rolmachine, mits toezegging van hetzelfde percentage op alle machines welke De B. later nog zou vervaardigen volgens de plannen door verdachte overgemaakt;

Dat beklaagde tijdens de fabricatie der onderdelen en de montage der machines, persoonlijk toezicht hield om de uitvoering nader toe te lichten en te preciseren;

Dat hij zelfs stalen van de door de burgerlijke partij vervaardigde mixte-dozen aan Z. mededeelde;

Overwegende dat Z., bij middel van de aldus op aanduidingen van beklaagde door De B. gebouwde machines, reeds een aanvang met de fabricatie der mixte-dozen had genomen en namelijk een beginbestelling van 12.500 van soortgelijke dozen voor de firma Cl. had gefabriceerd, benevens een duizendtal proefdozen;

Overwegende dat in dit verband het deskundigenverslag heeft uitgemaakt dat : 1) de plans der rol- en afsteekmachine, bij Z. aangeslagen, nagebootst werden op de plans der firma X., en op de machines door haar gebouwd, behoudens enkele detailverbeteringen;

2) de tekeningen van andere werktuigen en onderdelen van de matrijs op automatische pers, een kopij uitmaakt van het bij X. aangetroffen oorspronkelijke plan;

3) dat de tekeningen, schets, en binnenbekleding der doosmantels, toegelicht door de aanduidingen door beklaagde aan Z. verstrekt — blijkens de uitleggende nota's in de aangeslagen bescheiden voorkomende — gegevens behelzen nopens de aard zelf der grondstof, haar hoedanigheid, benuttigingswijze van ondoordringbaar papier, kleefstof en karton, welke slechts het resultaat kunnen uitmaken van langdurige, moeilijke en kostelijke proeven en ervaringen;

Overwegende dat beklaagde niet ontkent dat hij kwestige plans en aanduidingen van drie machines, respectievelijk een rol-, afsteek- en kleefmachine, aan Z. bezorgde en de rol- en afsteekmachine door De B. voor rekening van laatstgenoemde liet bouwen onder zijn toezicht;

Dat beklaagde enkel voorhoudt: 1) dat hij de uitsluitende ontwerper en eigenaar van deze machines was;

2) dat het mededelen der plans, het aanduiden van de grondstoffen en van de vervaardigingswijze en het kenbaar maken van de leveranciers geen mededeling van fabrieksgeheimen uitmaakt;

Overwegende dat beklaagde in dit verband vóór het Hof geen andere middelen tot ontlasting van schuld inroept dan die welke hij reeds in zijn besluiten en in zijn pleitnota in eerste aanleg aanvoerde en welke door de eerste rechter werden beoordeeld en op uitvoerige en afdoende wijze werden weerlegd in een omvangrijke reeks motieven, welke het Hof ten volle bijtreedt en hierbij uitdrukkelijk overneemt;

Overwegende dat het immers vaststaat, dat kwestige machines en plans uitsluitend in opdracht van de burgerlijke partij en op grond van haar ontwerpen en ingevingen, en mits een ononderbroken gedachtenwisseling tussen X. en beklaagde opgemaakt werden, om door beklaagde in de werkhuizen der burgerlijke partij tijdens zijn diensturen en met het materiaal der burgerlijke partij getekend te worden;

Dat in strijd met zijn beweringen, als zou hij de alléén-ontwerper van die plans zijn geweest en nooit enige technische hulp van X. ontvangen hebben, het bewijs geleverd werd, dat zowel laatstgenoemde als zijn technisch personeel grondige wijziging aan de oorspronkelijke modellen en gebouwde machines aangebracht hebben, inzonderheid wat de rolmachine betreft, die verbeteringen onderging aangaande de aanzuiging van het papier, de ontkoppeling der drijfkracht, de toevoeging van een rol;

Overwegende dat er derhalve geen sprake kon zijn, zoals beklaagde het steeds voorhield, dat kwestige plans de vrucht waren van zijn uitvinding noch dat ze zijn eigendom waren;

Overwegende dat zoals de eerste rechter het trouwens oordeelkundig aangenomen heeft, het fabricatiegeheim ter zake hierin bestond, dat op grond van kwestige plans, die ontegensprekelijk de eigendom waren van de burgerlijke partij, deze laatste, in exclusiviteit, machines bouwde welke een zuiniger en renderender vervaardigingsprocédé van mixte-dozen uitmaken, die de eigenaar ervan, ten aanzien van de concurrentie moesten bevoordelen;

Overwegende dat het overmaken van die plans met de desbetreffende aanduidingen nopens het aanschaffen en aanwenden van de gepaste grondstoffen, dit alles onder zijn persoonlijke leiding en nazicht, in hoofde van beklaagde de feiten der telastlegging uitmaken;

Overwegende dat hij in dit opzicht vergeefs voorhoudt dat er geen nieuwigheid aan verbonden was en dat om zo te zeggen soortgelijke machines openbare eigendom geworden waren, waar hij zelf steeds roemde op persoonlijke uitvinding en exclusiviteit, en bestellingen naar het buitenland opzocht;

Overwegende dat ten slotte beklaagde zowel vóór het Hof als in eerste aanleg vruchteloos staande houdt, dat het deskundigen-onderzoek ontoereikend zou zijn, doordat de opdracht aan de expert gegeven, niet zou toelaten uit te maken of kwestige machines oorspronkelijk waren, en namelijk niet geïnspireerd waren op reeds bestaande oude Franse machines, in gebruik in de werkhuizen «l'Aigle»;

Dat beklaagde een aanvullende expertise op dit punt aanvraagt;

Overwegende dat deze maatregel volledig overbodig is en terecht door de eerste rechter verworpen werd als niet-dienend ter zake;

Overwegende immers dat het bewijs in casu werd geleverd dat, zo eventueel een soortgelijke machine reeds in de handel zou bestaan hebben — feit waarvan zelfs vooralsnog egen bewijs bestaat — kwestig prototype, ter zake, een dergelijk ensemble van adoptatie onderging en, wat de uitvoering van het fabricatie-procédé betreft, met zulkdanige specifieke eigenschappen was uitgerust, dat gepaard aan het aanwenden van wel uitgekozen grondstoffen, deze samenstelling en tenuitvoerlegging het resultaat was van een diepgaande studie en navorsing, die de door de burgerlijke partij gebouwde machines voor oorspronkelijke moet doen aanzien;

Dat deze stelling overigens bekrachtigd wordt door het feit dat gespecialiseerde machineconstructeurs zoals De D. en Z., kwestige plans wel als originele en ongemene plans geprezen hebben en niet aarzelden tot de constructie derzelfde over te gaan en, aan verdachte, stellig wegens deze originaliteit, vrij hoge vergoedingen uitkeerden;

Overnemende voor het overige de beweegredenen van de eerste rechter;

Dat derhalve de feiten der telastlegging vóór het Hof bewezen zijn gebleven, zoals zij door de eerste rechter als bewezen werden aangenomen;

Overwegende dat de door de eerste rechter op beklaagde toegepaste straf aan het Hof als rechtmatig voorkomt en in evenredigheid met de ernst van het gepleegde misdrijf;

Dat terecht, de tekeningen, plans en machines, die aan verdachte nog toebehoren, gediend hebbend of bestemd zijnde geweest tot het plegen van het misdrijf, en de machines aangeslagen bij Z., als voortkomende uit het misdrijf, verbeurd verklaard werden;

2. Op burgerlijk gebied :

Overwegende, dat de eerste rechter terecht de eis der burgerlijke partij ingewilligd heeft waar haar vordering als billijk en gegrond voorkomt en anderzijds tot geen betwisting hoegenaamd, zomin vóór de eerste rechter als vóór het Hof, wat het aangevraagd bedrag betreft, aanleiding gaf;

Om deze redenen, en die van de eerste rechter :

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, artikel 211 van het Wetboek van Strafvordering en gelet daarenboven op de wetsbepalingen in het beroepen vonnis aangehaald, alle wetsbepalingen door de Voorzitter ter terechtzitting aangeduid;

Het Hof,

Recht doende op tegenspraak :

Alle tegenstrijdige besluiten verwerpend als niet gegrond;

Ontvangt de ingestelde beroepen en erover beslissend :

Verwerpt als niet gegrond de vraag tot nieuw of aanvullend deskundig onderzoek;

Bevestigt het beroepen vonnis in al zijn beschikkingen, zowel op strafrechtelijk als op burgerlijk gebied;

Verwijst beklaagde in de kosten.

NOOT : Zie in dit nummer het bij bovenstaand arrest bevestigde vonnis van de Rechtbank te Oudenaarde dd. 30 Januari 1953.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 3 Februari 1955.

Voorzitter : M. Bossaert.
Raadsheren : M.M. Noest en Van Hove.
Eerste Advocaat-Generaal : M. Vermeulen.
Advocaten : Mrs Debra en Waterblee.

1. **Vatbaarheid voor hoger beroep. — Betwisting van de titel van een lijfrente. — Toepassing van artikel 27 van de Wet op de Bevoegdheid.**

2. **Arbeidsongeval. — Vordering van de verzekeraar-wet tegen de voor het ongeval aansprakelijke partijen. — Geval dat de rechthebbenden van het slachtoffer hun rechten op grond van het gemene recht volkomen hebben uitgeoefend. — Verzekeraar-wet heeft geen vordering.**

1. *Waar de voor het ongeval aansprakelijke personen steeds hebben voorgehouden, dat zij de volledige vergoeding, die zij op grond van het gemene recht verschuldigd waren, aan de rechthebbenden van het slachtoffer hebben uitgekeerd, komt het geschil met de gesubrogeerde verzekeraar-wet in werkelijkheid neer op een betwisting van de titel zelf van de lijfrente, waarvan de terugbetaling gevorderd wordt, zodat artikel 27 van de wet op de Bevoegdheid, zoals dat bij het K.B. d.d. 13 Januari 1935 en bij art. 3 van de wet van 10 Februari 1953 is gewijzigd, ter bepaling van de vatbaarheid voor hoger beroep moet worden toegepast.*

2. *In het geding staat vast, dat de voor het ongeval burgerlijk aansprakelijke personen aan de rechthebbenden van het slachtoffer de vergoedingen hebben uitbetaald op grond van het gemene recht en wel tot de 50 % waarvoor zij aansprakelijk werden verklaard. Zij kunnen niet daarenboven worden veroordeeld om aan de verzekeraar-wet als gesubrogeerd in de rechten van de rechthebbenden van het slachtoffer het geheel of een gedeelte terug te betalen van de forfaitaire vergoedingen, welke aan laatstgenoemden ten goede komen krachtens de gecoördineerde wetten op de Arbeidsongevallen. In het onderhavige geval hebben de rechthebbenden van het slachtoffer hun rechten volledig uitgeoefend zodat, gelet op het subrogatoor karakter van de vordering van de verzekeraar-wet tegen de derde, die aansprakelijk is voor het ongeval, de verzekeraar-wet niet meer kan vorderen dan de rechthebbenden van het slachtoffer.*

Amery t/ N.V. Les Patrons réunis.

Advies O. M.

I. *Nopens hetgeen voorafgaat.*

De heer Amery Roger, werkleider, te Beerst, werd, bij vonnis gewezen door de correctionele rechtbank te Ieper op 18 October 1951, veroordeeld wegens onvrijwillig de dood te hebben veroorzaakt van zekere Debal Omer, naar aanleiding van een verkeersongeval, dat zich voerde te Meseu op 13 October 1950.

De heer Amery Jérôme, aannemer, te Beerst, werd voor de schadelijke gevolgen van dat ongeval burgerlijk aansprakelijk gesteld.

Op burgerlijk gebied echter, werd veroordeelde enkel voor de helft aansprakelijk verklaard, en het slachtoffer voor de andere helft.

Dit vonnis werd, bij arrest van het Hof van Beroep

te Gent dd. 26 Mei 1952 bevestigd, uitgezonderd wat de bedragen betreft toegekend aan de burgerlijke partijen, o.m. de N.V. « Les Patrons Réunis », die ten deze in haar hoedanigheid optrad van verzekeraarster van de werkgever van het slachtoffer, ten einde, op grond van haar subrogatierecht, van de derde-aansprakelijken, Amery Roger en Jérôme, de vergoedingen terug te vorderen, die zij, in uitvoering van de samengeschatte wetten op de arbeidsongevallen aan de rechthebbenden van het slachtoffer, zijnde vrouw Decroix Mathilde, weduwe van wijlen Debal Omer, en zijn minderjarige zoon Debal Jacques, had uitgekeerd.

Het veroordelingsvonnis van de correctionele rechtbank te Ieper had immers aan deze rechthebbenden het verschil toegekend tussen de werkelijk geleden schade en de bedragen hun toegekend ingevolge de samengeschatte wetten op de arbeidsongevallen, en zulks op grond van 50 % aansprakelijkheid bij hun rechtsvoorganger, doch mits aftrek van de vastgelegde kapitalen.

Daarentegen, heeft het arrest van het Hof van beroep te Gent de aftrek van de vergoeding wegens het constitueren van het kapitaal tot zekerheid van de uitkering van de renten, toekomende aan de weduwe en de minderjarige zoon van het slachtoffer, niet gerechtvaardigd geacht, omdat, enerzijds in zover de N.V. « Les Patrons Réunis » gesubrogeerd is in de rechten van de werkgever tegenover derden, zij enkel de vordering kan instellen, die bij alinea 7 van art. 19 der samengeschatte wetten op de arbeidsongevallen aan de werkgever wordt toegekend, en deze werkgever over geen andere vordering beschikt, terwijl anderzijds deze verzekeraarster enkel gesubrogeerd kan zijn in de rechten van de werkmanslachtoffer of diens rechthebbenden, op grond van art. 22 van de wet dd. 11 Juni 1874 op de verzekeringen, in zover zij aan dit slachtoffer werkelijk vergoeding heeft uitbetaald, waaruit volgt — zo verklaarde het Hof — dat het subrogatierecht van de verzekeringsmaatschappij beperkt wordt tot de terugvordering van de werkelijk uitbetaalde vergoedingen, wanneer het slachtoffer zelf zijn rechten tegenover derden uitput, overeenkomstig al. 3 van art. 19 der samengeschatte wetten op de arbeidsongevallen.

Welnu — zo vervolgde het Hof — het vastleggen van een kapitaal tot zekerheid van de uitbetaling der rente dient te worden beschouwd als een betaling gedaan aan het slachtoffer of zijn rechthebbenden, waardoor o.m. deze laatsten, bij toepassing van de laatste alinea van art. 19 der samengeschatte wetten op de arbeidsongevallen, niet meer er toe zouden gerechtigd zijn hun rechten ten opzichten van derden uit te putten, op grond van het gemeen recht.

Welintegendeel, zal de uitputting van deze vordering tegenover de derde verantwoordelijke tot gevolg hebben dat de werkgever, en dus ook zijn verzekeringsmaatschappij — in zake de N.V. « Les Patrons Réunis » — zullen kunnen ontlast worden van een deel hunner verplichtingen, overeenkomstig art. 79 - alinea 4 en 5 der samengeschatte wetten op de arbeidsongevallen : vooreerst mag deze ontlasting slechts geschieden nadat de derde verantwoordelijke de vergoeding waartoe hij veroordeeld werd, werkelijk zal hebben uitbetaald; vervolgens, in geval van gedeeltelijke verantwoordelijkheid van het slachtoffer, mogen niet al de forfaitaire vergoedingen, door de samengeschatte wetten op de arbeidsongevallen voorzien, afgetrokken worden, doch enkel een gedeelte er van, zoals bepaald in fine van al. 5 van art 19 dezer wetten.

Daaruit heeft het Hof het besluit getrokken dat de aftrek van de vergoeding wegens het constitueren van het kapitaal tot zekerheid van de uitkering van de renten toekomende aan de weduwe en de minderjarige

zoon van het slachtoffer Debal wederrechtelijk geschied was.

Na betaling aan de weduwe Debal van een bedrag van 22.950 fr., en aan de minderjarige zoon van een bedrag van 10.200 fr., samen : 33.150 fr., heeft de N.V. « Les Patrons Réunis » vóór de rechtbank van eerste aanleg te Ieper de elkheellijke veroordeling van de derden-aansprakelijke Amery gevorderd tot betaling van de helft van dit totaal bedrag, hetzij 16.595 fr.

Verder, strekte deze oorspronkelijke eis zich uit tot de elkheellijke veroordeling derzelfden tot betaling van de helft van de rente door de verzekeringsmaatschappij de 14de van ieder trimester uitbetaald aan de weduwe, hetzij een bedrag van 1.147,50 fr., en zulks na iedere betaling door oorspronkelijke aanlegster gedaan.

Bij vonnis op tegenspraak dd. 10 Februari 1954, waartegen de oorspronkelijke verweerders binnen de wettelijke termijn en in regelmatige vorm in beroep zijn gekomen, heeft de rechtbank deze eis toegewezen.

I. - Ontvankelijkheid van het beroep.

Naar luid van art. 27 der wet dd. 25 Maart 1876, gewijzigd bij het K.B. nr 63 dd. 13 Januari 1935 en bij art. 3 van de wet dd. 10 Februari 1953, betreffende de bevoegdheid en de aanleg in burgerlijke en handelszaken, waar de titel van een lijfrente betwist wordt, dient, voor de bepaling van de aanleg, de waarde van het geschil te worden vastgesteld door het vermenigvuldigen van de annuïteit door tien.

Bij zijn arresten dd. 22 Juni 1933 (Pas. 1933-I-272) en 5 Februari 1948 (Pas 1948-I-80; « Arresten Hof van Verbreking » - 1948 - blz. 71), heeft het Hof van Verbreking de bepalingen van voormeld art. 27 van toepassing verklaard op het geschil betreffende de betwisting nopens de titel van een door het slachtoffer van een arbeidsongeval aangevraagde lijfrente.

Geïntimeerde houdt echter voor dat, in zake, de titel van de bedoelde lijfrente geenszins betwist wordt; dat de aanleg derhalve dient te worden bepaald naar de voorschriften van art. 21 van de voormelde wet op de bevoegdheid, zodat bij samenstelling van de gevorderde bedragen, het cijfer van de laatste aanleg niet overschreden wordt, en het beroep dienvolgens niet ontvankelijk is « defectu summae ».

Het schattingsprocédé voorzien bij art. 27 van de wet op de bevoegdheid komt enkel tussenbeide, wanneer een betwisting rijst omtrent het principe zelf van het verschuldigd zijn van de rente, omtrent de akte of het recht, waarop de rente gegrond is. (Zie : R.P.D.B. - Tw. Compétence en matière civile et commerciale - nr 1087 en de aldaar aangehaalde rechtsleer en rechtspraak; Braas - « Précis de Proc. civile » - B.I. nr 656 - blz. 344).

In onderhavig geval, hielden de oorspronkelijke verweerders, en houden zij als appellanten nog voor, dat de rechthebbenden van het slachtoffer tegen hen volledig vergoeding vorderden op grond van het gemeen recht en die vergoeding toegekend kregen op grond van 50 % verantwoordelijkheid, zodat appellanten van hun verbintenissen volledig ontslagen zijn bijaldien zij die vergoedingen op grond van het gemeen recht (50 %) uitbetaalden; dat hierdoor de rechthebbenden van wijlen Debal Omer hun rechten ten opzichte van appellanten, op grond van het gemeen recht volledig hebben uitgeput, en geïntimeerde, gesubrogeerd in de rechten van deze rechthebbenden, niet meer rechten kan hebben als laatstgenoemden zodat, waar de rechten ten opzichte van appellanten uitgeput zijn door de rechthebbenden van het slachtoffer, zulks automatisch ook het geval is wat geïntimeerde betreft.

Zulkdanige bewering is m.i., in verband met de titel van de lijfrente, oorzaak waaruit zij voortspruit, wel

degelijk een ernstige betwisting omtrent het principe zelf van het verschuldigd zijn van de lijfrente, vermits appellanten hun betalingsverplichtingen, zowel vóór de eerste rechter als vóór het Hof, volstrekt ontkennen.

Het wil ons dan ook voorkomen dat de wettelijke schatting bepaald bij art. 27 van de wet op de bevoegdheid in zake dient te worden toegepast, dat derhalve het bedrag van de oorspronkelijke eis het cijfer van de laatste aanleg ver overschrijdt, en dat het beroep dan ook ontvankelijk is.

II. - Ten gronde.

In verband met het subrogatoir kenmerk van de rechtsvordering van de verzekeraar-wet tegen de derde-aansprakelijke voor het ongeval (Zie : Verbreking - 10 Mei 1952 - Pas. 1952 - I - 603; Bull. Ass. 1952 - blz. 711), waardoor geïntimeerde tegen appellanten niets meer kan vorderen dan hetgeen de rechthebbenden van het slachtoffer zelf zouden kunnen doen, menen wij, met appellanten, te kunnen vaststellen dat het arrest van het Hof van Beroep te Gent dd. 26 Mei 1952 aan de rechthebbenden van het slachtoffer de volledige schadeloosstelling heeft toegekend, hetzij 374.928 fr., waar de correctionele rechtbank van Ieper dit bedrag, voor een deel aan de rechthebbenden van het slachtoffer, hetzij 216.065 fr., en voor een deel aan de N.V. « Les Patrons Réunis », hetzij 158.863 fr., had toegewezen.

Tegen appellanten hebben de rechthebbenden van het slachtoffer, naar ons oordeel, hun rechten dus volledig uitgeput. Vermits de toepassing van de bepalingen van de alinea's 5, 6 en 8 van art. 19 der samengeschaalde wetten op de arbeidsongevallen t.a.v. het onderhavige geding zonder twijfel uitgesloten is, blijkt de eerste rechter dan ook ten onrechte appellanten te hebben veroordeeld tot betaling aan geïntimeerde van een gedeelte van hetgeen zij, in uitvoering van haar verzekeringsovereenkomst-wet, nog aan de rechthebbenden van het slachtoffer verschuldigd is.

Wij besluiten dienvolgens tot de gegrondheid van het beroep en tot de afwijzing van de oorspronkelijke eis.

(w.g.) J. Matthijs.

Arrest

Gezien de stukken, o.m. de uitgifte van het beroepen vonnis, gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Ieper op 10 Februari 1954;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig werd ingesteld en regelmatig is naar de vorm;

I. Omtrent de ontvankelijkheid van het beroep :

Overwegende dat ten onrechte de geïntimeerde de ontvankelijkheid van het beroep betwist op grond dat de waarde van het geschil het beloop van de rechtspraak in laatste aanleg niet te boven gaat; dat immers, waar de appellanten steeds hebben voorgehouden, dat zij de volledige vergoeding, die zij op grond van het gemeen recht verschuldigd waren, aan de rechthebbenden van het slachtoffer hebben uitgekeerd, het geschil in werkelijkheid neerkomt op een betwisting van de titel zelf van de lijfrente, waarvan de terugbetaling gevorderd wordt; dat, gelet op het bedrag van die lijfrente, de waarde van het geschil bij toepassing van artikel 27 van de wet op de bevoegdheid het beloop van de laatste aanleg aanmerkelijk overtreft en het beroep derhalve ontvankelijk voorkomt;

II. Ten gronde :

Overwegende dat het vaststaat dat de appellanten, onderscheidenlijk als derde-verantwoordelijke voor het

ongeval en als burgerlijk aansprakelijke partij, aan de rechthebbenden van het slachtoffer de vergoedingen hebben uitbetaald op grond van het gemeen recht en wel in de mate van de vijftig procent, waarvoor zij aansprakelijk werden verklaard;

Overwegende dat zij terecht opwerpen, dat zij daarenboven niet kunnen veroordeeld worden om aan de verzekeraar-wet, gesubrogeerd in de rechten van de rechthebbenden van het slachtoffer, al of een deel terug te betalen van de forfaitaire vergoedingen, welke aan de laatstgenoemden te goede komen op grond van de samengeordende wetten op de arbeidsongevallen; dat immers in casu de rechthebbenden van het slachtoffer tegenover de appellanten hun rechten volkomen hebben uitgeput, zodat, gelet op het subrogatoir karakter van de vordering van de verzekeraar-wet tegen de derde-verantwoordelijk voor het ongeval, de geïntimeerde tegen de appellanten niet méér kan vorderen dan de rechthebbenden van het slachtoffer (Verbr., 19 Mei 1952, Pas. 6952, I, 603);

Overwegende derhalve dat, waar bovendien niet wordt betwist dat de alinea's 5, 6 en 8 van artikel 19 van de samengeordende wetten op de arbeidsongevallen vreemd zijn aan het geschil, geïntimeerde's vordering, alsnog met vernietiging van het bestreden vonnis, als ongegrond behoort te worden afgewezen;

Op deze gronden,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken,

Gehoord de heer Matthys, advocaat-generaal, in zijn eensluidend advies,

Alle andere conclusiën als ongegrond van de hand wijzende;

Doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet;

Opnieuw wijzende, ontzegt de geïntimeerde haar vordering als ongegrond;

Verwijst haar in de kosten van beide instanties.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

3 Maart 1955.

Voorzitter : M. Driessen.

Rechtshand : M.M. Winants en Alsteens.

Openbaar Ministerie : Mees.

Advocaten : Mrs Debergh (Antwerpen) en Sevens.

Burgerlijke rechtsvordering. — Berusting in vonnis. — Het blote verzoek om uitstel van een bevolen getuigenverhoor is geen ondubbelzinnige berusting in het tussenvonnis.

De berusting in een vonnis kan uitdrukkelijk of stilzwijgend geschieden; zij is echter de afstand van een recht en moet daarom in ieder geval ondubbelzinnig zijn. Het louter verzoek om uitstel van een bevolen getuigenverhoor kan niet als een ondubbelzinnige berusting in het tussenvonnis worden aangezien.

Idencleef t/ Truyen.

Gezien het bestreden vonnis op 25 Mei 1954 tegenprekelijk tussen partijen gewezen door dhr vrederechter van het Kanton Bree en de beroepsakte op 12 Juni 1954 door deurwaarder Maurits Wagemans te Tongeren betekend, beide in regelmatige vorm overgelegd;

Betreffende de onvankelijkheid van het beroep :

Overwegende dat beroepene ten onrechte meent dat het beroep niet meer ontvankelijk zou zijn, omdat beroeper in het tussenvonnis zou hebben berust door uitstel te vragen van het bevolen getuigenverhoor zonder voorbehoud te maken betreffende zijn recht op beroep;

Overwegend dat de berusting in een vonnis uitdrukkelijk of stilzwijgend kan zijn, dat zij echter een verzaaking aan een recht daarstelt en dan ook in ieder geval ondubbelzinnig moet zijn (Braas, Proc. Civ. 1929 bl. 456 Lyon 25-2-22 D.P. 1923-11-142 - Rép. Prat. V° Appel 4) — dat de enkele vraag tot uitstel van een getuigenverhoor niet als een ondubbelzinnige berusting kan worden aangezien des te meer daar beroeper nog het bevolen verhoor had kunnen bijwonen en alsdan uitdrukkelijk voorbehoud maken van zijn recht op beroep;

Betreffende de ontvankelijkheid van de oorspronkelijke eis :

Overwegende dat uit niets blijkt dat de door beroeper bedoelde Rietjens de vennoot zou zijn van beroepene en het feit dat hij bij de litigieuze verkoop optrad in naam en voor rekening van beroepene niet volstaat om te besluiten dat hij, op straffe van niet-ontvankelijkheid, als medevrager in de inleidende dagvaarding had moeten vermeld worden;

Betreffende de grond :

Overwegende dat de beroepene beweert dat beroeper in plaats van het kleinste hondje uit de kennel, dat hem verkocht werd, een ander speciaal voor de kweek bestemd diertje zou hebben meegenomen;

Overwegende dat beroeper formeel ontkent dat een verkeerd hondje meegenomen werd, doch integendeel staande houdt dat hem door Rietjens (aangestelde, lasthebber of vertegenwoordiger van beroepene) het hondje werd meegegeven dat hij kocht, en er geen missing werd begaan;

Overwegende dat indien de bewering van beroepene juist zou zijn, ofwel beroeper bedrieglijk handelde en dan een misdrijf zou hebben gepleegd, doch beroepene, daarvan geen bewijs levert, ofwel Rietjens, handelend in opdracht van beroepene, een missing of nalatigheid zou hebben begaan, welke zo zwaar is dat ze onverschoonbaar voorkomt, door — volgens bewering van beroepene — precies het enig diertje uit de kennel te laten meenemen dat tegen geen prijs mocht van de hand gedaan worden; — dat in dit geval niet de koper voor de begane missing kon worden verantwoordelijk gesteld of gedwongen tot teruggave van het diertje dat hij beweert te hebben gekocht; dat het beroepene vrijstaat Rietjens verantwoordelijk te stellen voor zijn missing;

Overwegende dat dienvolgens de feiten, waarvan beroepene het bewijs door getuigen aanbiedt, ter zake noch dienend noch afdoende zijn en het bestreden vonnis dient te worden vernietigd;

Gezien art. 2, 30 tot 37 en 55 tot 59 der Wet van 15 Juni 1935; gewijzigd door de wet van 20 Juli 1939 ;

Om deze redenen :

De Rechtbank zetelend in graad van beroep;
Uitspraak doende in openbare zitting en op tegenspraak;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Vernietigt het bestreden vonnis;

De zaak tot zich trekkend;

Wijst de oorspronkelijke eis af;

Verwijst beroepene in de kosten van beroep en van eerste aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN ANTWERPEN

3e Kamer. — 21 Februari 1955.

Alleenrechtsprekend Rechter : M. Méhauzen.

Openbaar Ministerie : M. Hernould.

Echtscheiding. — Onderhoudsvordering krachtens artikel 301 B.W. — Betrekkelijk bevoegde rechter. — Ontvankelijkheid niet afhankelijk van een desbetreffend voorbehoud in de echtscheidingsprocedure. — Criteria tot vaststelling van de hoegrootheid van het onderhoudsgeld.

Wanneer de partij te wier behoefte een vordering tot echtscheiding is toegewezen, voor de Rechtbank die over deze vordering heeft beslist, geen voorbehoud heeft gemaakt wat betreft het onderhoudsgeld en later tegen de inmiddels verhuisde tegenpartij een vordering tot levensonderhoud instelt, is zulks geen gevolg van het echtscheidingsgeding, doch een nieuw geding, ten aanzien waarvan betrekkelijk bevoegd is de rechtbank van de tegenwoordige woonplaats van gedaagde.

Art. 301 B.W. stelt niet het vereiste, dat de in het gelijk gestelde echtgenoot die later een eis tot levensonderhoud tegen de andere echtgenoot wil instellen, in het echtscheidingsgeding dienaangaande voorbehoud moet hebben gemaakt. Van het bij art. 301 B.W. gewaarborgde recht kan geen afstand worden gedaan, noch uitdrukkelijk, noch stilzwijgend. Daarom kan ook bedoeld voorbehoud niet verplicht zijn.

Het krachtens art. 301 B.W. verschuldigde onderhoudsgeld is een pensioen, dat in wezen een schadevergoeding is (indemnitaire) en naar de vorm een uitkering tot levensonderhoud (alimentaire).

Een schadevergoeding moet de dubbele hoedanigheid bezitten van evenwaardigheid en doelmatigheid; bij een «pensioen» na echtscheiding bestaan de evenwaardigheid en doelmatigheid in de volledige vervanging van de vroegere verplichting tot stoffelijke hulp, bepaald in art. 212 B.W.

Die vervanging is echter aan een tweevoudige beperking onderworpen : ten eerste de grens van $\frac{1}{3}$ der inkomsten van de schuldige echtgenoot, ten tweede de maatschappelijke stand der partijen op het ogenblik der voltooiing van de echtscheiding, waarbij onverschillig is de latere verrijking of verarming van de schuldige echtgenoot. De periodieke betalingen moeten ten doel hebben binnen voormelde perken van de vroegere maatschappelijke stand der gescheiden echtgenoten en van de grens van $\frac{1}{3}$ der inkomsten van de schuldenaar, de gerechtigde echtgenoot in zijn maatschappelijke stand te handhaven, zoals die stand was op het ogenblik van de voltooiing der echtscheiding.

Willemsen t/ Paris.

I. - Over de bevoegdheid :

Aangezien het verzet regelmatig geschied is;

Aangezien het vonnis van echtscheiding weliswaar door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent uitgesproken werd doch dat de oorspronkelijke aanlegster geen voorbehoud voor onderhoudsgeld voor deze Rechtbank maakte, zodat de huidige eis geen vervolg van het geding te Gent ingeleid is, doch wel een nieuw geding uitmaakt (Argument vonnis Mechelen 4-10-1954, Rechtskundig Weekblad, 1954155 615);

Dat voor dit nieuwe geding de rechtsregels van de territoriale bevoegdheid gelden en dat ratione loci deze Rechtbank bevoegd is daar de oorspronkelijke verweerster, aanlegger op verzet, ten tijde van de oorspronkelijke eis reeds te Antwerpen woonde, overigens zoals zijne gewezen echtgenote, de verweerster op verzet;

Aangezien de Rechtbank dus bevoegd is;

II. - Over de ontvankelijkheid :

Aangezien art. 301 B.W. niet uitdrukkelijk vereist, dat om later een onderhoudsgeld te bekomen de onschuldige echtgenoot gedurende het geding in echtscheiding desaangaande voorbehoud zou moeten gemaakt hebben;

Dat het grondbeginsel ener verplichtende schadevergoeding vanwege de schuldige bevonden echtgenoot ten bate van de onschuldige echtgenoot die zijn recht op hulp door de echtscheiding verloren heeft moet opwegen tegen de ingeroepen verplichting van voormeld voorbehoud, des te meer daar er geen uitdrukkelijke afstand van het recht door art. 301 B.W. gewaarborgd mogelijk is en dan ook geen stilzwijgende afstand van datzelfde recht kan aangenomen worden;

Aangezien de kwetsige verplichting van voorbehoud, in het geding van echtscheiding, voor een onderhoudsgeld, met het bestaan of het onderstellen van die onwettelijke en stilzwijgende afstand zou gelijkstaan, en dat dit kwetsig voorbehoud dus niet verplichtend is (argument : Belgische Verbreking 27-10-1927 Pas. 1927, I, 316; Belgische Verbreking 18-10-34, Belgique Judiciaire 1935, blz. 44 — en ook Rechtbank Dendermonde, 26-5-1952, Rechtskundig Weekblad 1952-53, blz. 18);

Aangezien de oorspronkelijke eis tot onderhoudsgeld dus ontvankelijk is;

Aangezien de oorspronkelijke eis tot onderhoudsgeld dus ontvankelijk is;

III. - Over het vaststellen van het onderhoudsgeld :

Aangezien luidens zeer overwegende rechtsleer en rechtspraak dit onderhoudsgeld een soort pensioen is, dat volgens de maatschappelijke stand der partijen op het ogenblik der voltooiing van de echtscheiding te schatten en te bepalen is;

Dat inderdaad dit pensioen schadevergoedend (« indemnitaire ») in haar beginsel en onderhoudend (« alimentaire ») in haar vorm is (argument : Belg. Verbr. 1-12-1932, Pas. 1933, I, 37; Belg. Verbr. 18-10-34 hiervoren aangeduid);

Aangezien ene schadevergoeding de dubbele hoedanigheid moet bezitten, evenwaardig (« équivalente ») en doelmatig (« adéquate ») te zijn, en dat in een pensioen na echtscheiding die evenwaardigheid en die doelmatigheid bestaan in de volledige vervanging door de schuldige echtgenoot van zijn vroegere verplichting tot stoffelijke hulp door art. 212 B.W. omschreven;

Dat die vervanging nochtans aan een dubbele beperking onderhevig is ; ten eerste, de grens van $\frac{1}{3}$ der inkomsten van de schuldige echtgenoot, ten tweede de maatschappelijke stand der partijen op het ogenblik van de voltooiing der echtscheiding, buiten iedere overweging van verrijking of verarming van de schuldige echtgenoot na die voornoemde voltooiing;

Dat het schadevergoedend pensioen ten bate van de onschuldige echtgenoot dan ook logischerwijze evenzo schommelen moet zijn als de noodzakelijkheden van de vervanging der hulpplicht te midden der afwisselende mogelijkheden van de alledaagse werkelijkheid en dat die schommelende aanpassing des te gemakkelijker te verwezenlijken is, daar de vervanging der vroegere

hulpplicht van art. 212 B. W., door periodische betalingen geschiedt;

Dat die periodische betalingen dan ook tot doel moeten hebben binnen de voormelde perken van de vroegere maatschappelijke stand der gescheiden echtelieden en van de grens van 1/3e der inkomsten van de schuldenaar, de bevoordeelde echtgenoot in zijn maatschappelijke stand te behouden, zoals die stand op het ogenblik van de voltooiing der echtscheiding zich voordeed (argument: Belg. Verbr. 4-5-44, Pas. 1944, I, 337; (Beroep Gent 13-7-1951 - Rechtsk. Weekbl. 1952, blz. 934, en Vrederecht Gent 4-2-1954 Journal des Tribunaux 1954, 537 alsook Dabin - Revue Trimestrielle de Droit Civil 1939, blz. 885 en volgende; Renard - Revue Critique de jurisprudence belge, 1950 nr 39 blz. 237 en volgende en 1953, nr 27, blz. 156 en volgende en De Page, I, 980 en 982);

IV. - Ten gronde:

Aangezien voor wat aangaat het onderhoudsgeld zijner kinderen aanlegger op verzet er zich bij bepaalt, de vermindering er van tot 1.500 fr. per maand te vragen;

Dat hij in beginsel naar eigen kracht in dit onderhoud moet bijdragen en dat zijn aanbod als tevredenstellend voorkomt;

Aangezien voor wat aangaat het onderhoudsgeld voor verweerster op verzet, aanlegger op verzet beweert, dat verweerster geen onderhoudsgeld nodig heeft, daar zij werkzaam in café's zou zijn;

Dat hij nochtans zijn aanbod van bewijs desaangaande niet voldoende verduidelijkt om een tegenbewijs mogelijk te maken, noch zelfs om te beslissen, of het gekwoteerd feit doelmatig en bewijzend is aangaande de omstandigheid of verweerster over genoeg inkomsten voor haar eigen al dan niet beschikt;

Aangezien aanlegger op verzet toegeeft hetzij 5.000 fr. hetzij 3.500 fr. per maand te verdienen en dat verweerster op verzet desaangaande geen duidelijke gegevens noch betwistingen aanvoert; dat nochtans de inkomsten van Willemsen op 6.000 fr. per maand kunnen geschat worden;

Aangezien aanlegger op verzet geen bewijzen van slecht gedrag zijner vrouw uitdrukkelijk inroept, noch tekenen van belangstelling voor zijne kinderen vertoont, buiten zijn hogervermeld aanbod, zodat het gevraagde bezoek van een maatschappelijke assistente bij de moeder ten titel van onderzoeksmaatregel niet voldoende gestaafd is;

Aangezien de oorspronkelijke eis in de hierna bepaalde mate mag ingewilligd worden daar deze mate het derde van de werkelijke inkomsten van Willemsen niet te boven gaat voor wat het onderhoudsgeld aan verweerster betreft;

Om deze redenen:

De Rechtbank, gehoord ter openbare zitting van 24 November 1954 dhr Hernould, Substituut-Procureur des Konings in zijn eensluidend advies, gegeven in de Nederlandse taal;

Rechtsdoende op tegenspraak;

Rechtsdoende op tegenspraak;

Alle andere, verdere of strijdige besluiten verwerpende;

Aanvaardt het verzet en, er op rechtsdoende, geeft aan de oorspronkelijke aanlegster akte van haar gedingsschatting volgens dagvaarding;

Verwijst aanlegger op verzet om aan zijne gewezen echtgenote als vergoeding voor haar zelf een bedrag van 1.500 fr. per maand te betalen, zulks op voorhand

vanaf de datum der dagvaarding en ten huize van verweerster op verzet, en met de gerechtelijke intresten;

Verwijst hem om aan dezelfde en als bijdrage in het onderhoudsgeld van de kinderen der partijen te betalen een maandelijks bedrag van 1.500 fr. eveneens op voorhand en ten huize van verweerster op verzet insgelijks met de gerechtelijke intresten, doch zulks vanaf 30 Januari 1954;

Verwijst aanlegger op verzet tot de twee derden der gezamenlijke kosten van het vonnis a quo en van het verzet en verweerster op verzet tot het overige derde;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 7 Februari 1955.

Voorzitter: M. Struye de Swielande.

Rechtters: M.M. Janssens en Colle.

Advocaten: Mrs Speyer, Lagae en Kluyskens.

Onrechtmatige daad. — Ongeoorloofd gebruik van de foto van een schilderij.

De foto van een schilderij, aan de conservator van een museum gezonden om hem toe te laten te oordelen over de authenticiteit van het schilderij, mag tot geen ander doel gebruikt en zeker niet in een vitrine geplaatst met andere schilderijen, waarvan vermeld wordt dat zij ten onrechte aan de betrokken schilder zijn toegeschreven. Dit is misbruik van de foto, dat tot schadevergoeding jegens de eigenaar verplicht.

Abel Armand t/ Eeckhout en Stad Gent.

Overwegende dat de eis, ingediend door Gravin Abel Armand en haar echtgenoot voor doel heeft de Stad Gent en haar aangestelde, de conservator van het Museum voor Schone Kunsten te Gent te horen veroordelen, om hun de som van 100.000 fr., wegens materiële schade en de som van 1 frank wegens morele schade met de gerechtelijke intresten, te betalen;

1. Betreft de feiten:

Overwegende dat de Conservator van het Museum in het voorjaar 1954 een tentoonstelling van werken van de schilder Roelandt Savery ingericht heeft en dat hij daarvoor gedurende lange maanden de voornaamste schilderijen en tekeningen van Savery opgezocht heeft;

Overwegende dat hij, door tussenkomst van Mr de Heuvel uit Brussel, op het spoor van twee schilderijen gekomen is, die toebehoren aan de collectie van Graaf Abel Armand; dat de eerste verweerder een bezoek gebracht heeft aan de graaf en slechts één van de schilderijen aanvaard heeft; dat hij een zekere twijfel nopens de authenticiteit van het tweede werk uitte zodat hij het niet opgenomen heeft;

Overwegende dat enkele dagen nadien Mr de Heuvel, die de tweede schilderij aan de Graaf verkocht had, een foto opgestuurd heeft aan de Conservator met een certificaat van authenticiteit, ondertekend door Friedländer;

Overwegende dat de Conservator, ter gelegenheid van de tentoonstelling, zonder de toestemming van de eigenaar van de schilderij, deze foto geplaatst heeft in de vitrine der valselijk aan Roelandt Savery toegeschreven schilderijen en ze slechts, op aandringen van

de eiser weggenomen heeft; dat enkele dagen later het huidige geding ingespannen werd;

II. Betreft de ontvankelijkheid :

Overwegende dat Gravin Abel Armand, in dit geding als eerste eiseres optreedt; dat het nochtans duidelijk is dat het wel haar echtgenoot is, die de schilderij van Mr de Heuvel gekocht heeft, zoals het blijkt uit de brief d.d. 9 November 1954; dat in die omstandigheden de eis niet ontvankelijk is voor zoveel deze door Gravin Armand ingediend werd;

III. Betreft de grond van de zaak :

Overwegende dat de partijen veel geredetwist hebben over de authenticiteit van de schilderij en over haar waarde, maar dat de zaak nog een ander bijzonder aspect vertoont, te weten het recht dat de Conservator had op de foto die hij van Mr de Heuvel ontvingen had ;

Overwegende dat deze foto ongestuurd werd om de conservator te overtuigen dat hij zich vergist had en met de hoop hem van gedacht te doen veranderen nopens de authenticiteit van bedoelde schilderij; dat deze foto tot geen ander doel mocht gebruikt worden en zeker niet in een vitrine geplaatst worden met andere schilderijen verkeerdelijk aan Savery toegeschreven en dan nog zonder het publiek te verwittigen, dat er een twijfel bestond en dat de kunsthistoricus Friedländer deze schilderij voor een authentieke Savery hield; dat de conservator minstens de toestemming van de eiser had moeten vragen vooraleer die foto in deze vitrine te plaatsen of ten minste verplicht was al de inlichtingen, die in zijn bezit waren, onder de foto te vermelden ;

Overwegende dat de Conservator misbruik heeft gemaakt van die foto die hem slechts toevertrouwd werd ten einde hem te overtuigen; dat deze handelwijze van de verweerder een fout uitmaakt die een zekere schade aan de eiser berokkend heeft ;

IV. Betreft de schade :

Overwegende dat in het huidige geding het overbodig is te onderzoeken of de schilderij ja dan neen van de hand van Roelandt Savery is; dat er hieromtrent voor het minste een twijfel bestaat gezien de tegenstrijdige meningen uitgedrukt door de twee bekende kunsthistorici Friedländer en Bernt ;

Overwegende dat expert de Heuvel op 9 September 1954 aan de raadsman van eiser liet weten dat de schilderij voor 1½ jaar, tegen de prijs van 90.000 fr. verkocht werd, waarvan geen factuur voorgelegd wordt, en dat de waarde op 160.000 fr. zou moeten geschat worden volgens zijn verklaring van 10 Juli 1952 ;

Overwegende dat de cijfers die door de eiser voorgebracht worden fel overdreven zijn en dat er rekening moet gehouden worden met het feit dat Savery, in de geschiedenis van het Vlaamse Landschap, slechts op de tweede rang komt ;

Overwegende dat de bewering van de eiser als zou zijn schilderij waardeloos geworden zijn sedert dit incident, niet ernstig is; dat de eiser nog altijd het getuigschrift van Friedländer bezit en dat de waarde van deze schilderij gezocht moet worden meer in haar innerlijke hoedanigheden, die blijken zeer groot te zijn, en niet alleen in de toeschrijving aan Roelandt Savery; dat in die omstandigheden het materieel verlies aan de eiser berokkend niet overschat moet worden en dat de prijs, die in 1952 zou betaald geweest zijn slechts als aanduiding mag gelden ;

Overwegende dat de materiële schade billijker wijze op 5.000 fr. en de morele schade op 1 fr. mogen geschat worden en dat de eis in die mate als gegrond voorkomt; dat er geen gronden voorhanden zijn het vonnis te doen verschijnen in zekere dagbladen en tijdschriften zoals het gevraagd werd; dat zulks overbodig is gezien het vonnis niet beslist aan wie de schilderij toegeschreven is.

Om deze redenen :

De Rechtbank, gelet op art. 2, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935,

Alle andere besluiten van de hand wijzende,

Rechtdoende op tegenspraak,

Verklaart de eis ontvankelijk voor zoveel deze door Graaf Abel Armand ingediend werd en ten dele gegrond ;

Verwijst de beide verweerders solidair aan de eiser te betalen de som van 5.000 fr. wegens materiële schade en één frank wegens morele schade met de gerechtelijke intresten;

Zegt dat er geen gronden voorhanden zijn om akte te geven aan de eiser van zijn voorbehoud aangaande andere schade hem door de verweerders veroorzaakt;

Verklaart niet ontvankelijk de eis ingediend door de Gravin Armand, geboren Gravin Manique de Briey ;

Zegt dat er geen redenen zijn om het vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE OUDENAARDE

30 Januari 1953.

Voorzitter : M. Tijtgat.

Rechters : M.M. Wuyts en De Bisschop.

Openbaar Ministerie : M. Langerock.

Advocaten : Mrs Corneillie, De Wolf en De Riemaecker.

Strafrecht. — Kwaadwillig mededelen van fabrieksgeheimen (artikel 309 W. v. S.).

Bewezen bestanddelen van het strafbare feit (zie nader het vonnis).

O.M. en X. en C° t/ Y.

Overwegende dat de telastlegging tegen de verdachte voorzien de inbreuk is op artikel 309 van het Strafwetboek;

dat deze inbreuk bestaat als de volgende voorwaarden vervuld zijn :

1) een fabricatiemiddel of « procédé »; 2) een geheim; 3) de mededeling van dit geheim aan een derde; 4) kwaadwillig of bedrieglijke mededeling; 5) mededeling door een bediende of vroeger bediende van de fabriek (zie rechtspraak Nypels en Servais, artikel 309, n° 7i, Beltjens, Code Pénal, artikel 309, n° 6; Pand. Belges, V°, secret professionnel, n° 265; Nouvelles droits intellectuels, deel II, V°, secrets de fabrique, n° 10 en volg.);

Overwegende dat verdachte niet betwist dat hij aan de firma Z. sommige inlichtingen mededeelde, dat hij aldus de mededeling zelf aan een derde bekend en klaarblijkend niet betwist nocht betwisten kan dat hij bediende was of was geweest van de burgerlijke partij, toen hij de kwetsige inlichtingen aan de firma Z. mededeelde;

Overwegende dat er dan ook door de rechtbank slechts dient onderzocht of het medegedeelde een fabricatiegeheim uitmaakt, en of verdachte, zoals vereist,

met een kwaadwillig of bedrieglijk inzicht gehandeld heeft;

Overwegende dat verdachte thans ten stelligste betwist dat hetgeen hij mededeelde een fabricatiegeheim zou uitmaken;

Overwegende dat luidens de dagvaarding verdachte : 1) de firma Z. in het bezit zou gesteld hebben van een aantal tekeningen of kopijen van tekeningen toebehorende aan de burgerlijke partij, en kwestige firma aldus in staat zou gesteld hebben : 1) twee machines te bouwen, die werken zoals deze van de burgerlijke partij; 2) voorwerpen te fabriceren die gans dezelfde zijn als deze door de burgerlijke partij vervaardigd, te weten dozen die vloeistoffen kunnen bevatten en die vervaardigd zijn met minder gebruik van blik;

2) persoonlijk toezicht zou uitgeoefend hebben over het bouwen van kwestige machines;

3) de nodige inlichtingen zou verschaft hebben betreffende het papier en de lijm die moesten gebruikt worden om de gemengde dozen te fabriceren;

Overwegende dat de mededelingen derhalve hierin zouden bestaan :

1) het overmaken van de plans van de machines van de burgerlijke partij en toezicht op de uitbouw van gelijkaardige nagebootste machines;

2) de mededeling van inlichtingen betreffende het fabricageprocédé van de kwestige dozen, meer bepaald betreffende de gebruikte grondstoffen;

Overwegende dat het voldoende is de inhoud te bepalen van de kwestige mededelingen om tot het besluit te komen dat zij wel fabricatiemiddelen of procédés betreffen;

Overwegende dat verdachte dit niet betwist;

Dat hij slechts betwist dat deze fabricatiemiddelen of procédés een « geheim » zouden uitmaken in de zin van artikel 309 van het Strafwetboek;

Overwegende dat er door fabricatiegeheim dient verstaan te worden : « de geheimen betreffende de fabricatieprocédés van gemanufactureerde produkten (Nijpels, Legisl. criminelle, deel II, blz. 588, n° 22) of in meer uitgebreide bewoordingen : « ieder feit van technische aard dat de verwezenlijking vergemakkelijkt van de behandelingen in een fabriek uitgevoerd met het oog op het uiteindelijk bekomen van een bepaald product, wanneer dit feit van aard is aan de fabrikant technische voordelen of een voorrang op zijn mededingers te verschaffen, zodat hij er een economisch voordeel bij heeft dat kwestig feit door de mededingers niet gekend zou zijn (Les Nouvelles, Droits intellectuels, V°, secrets de fabrique, n° 32).

I. Wat de machines betreft :

Overwegende dat verdachte thans beweert dat de plans die hij tekende en de machines die hij bouwde voor de firma X. (burgerlijke partij) slechts een nabootsing zijn van de modellen die reeds overal in de handel bestonden, en derhalve besluit dat men onmogelijk van een geheim kan spreken;

Overwegende dat deze stelling nochtans regelrecht in tegenstrijd is met de eigen handelingen van de verdachte en met de verklaringen tijdens het onderzoek afgelegd;

Overwegende inderdaad dat het uit de verklaringen van de getuigen De B. en Z. tijdens het onderzoek afgelegd, blijkt dat verdachte hun uitdrukkelijk verklaarde dat de kwestige plans en machines een uitvinding van hem waren (zie stuk 28b en 32b);

Dat hetzelfde uit de verklaringen van verdachte zelf aan de gerechtelijke politie blijkt;

Dat hij er zelfs gewag maakt van zijn eigendoms- en auteursrechten (zie stuk 52 in fine en 53);

Overwegende anderzijds dat er uit de verklaringen

van verdachte x getuige De B. enerzijds en uit de aangeslagen briefwisseling anderzijds blijkt, dat zij gepoogd hebben kwestige machines te verkopen zowel in het binnen- als in het buitenland (zie kapt II, overtuigingsstuk 52/53);

Overwegende verder dat het feit zelf dat getuige Z. die verklaart nochtans sedert zeer lange jaren op de hoogte te zijn van het fabriceren van dozen en inpakkingen, kwestige plans opkocht en de machines liet opbouwen wel ook als aanwijzing kan gelden dat zij een nieuwheid bevatten of minstens een economisch voordeel vertegenwoordigen;

Overwegende dat getuige Z. dit ter zitting uitdrukkelijk bekende, vermits hij verklaarde deze machine te hebben laten bouwen omdat zij goedkoper was dan de gelijkaardige Franse of Amerikaanse machines, die reeds op de markt zouden bestaan hebben.

Overwegende dat de deskundige nopens kwestige machines besluit als volgt : « Dat het niet ontkend kan worden dat het niet mogelijk is geweest deze machines te bouwen tenzij na grondige studie en navorsingen, veelvuldige proeven en geleidelijke verbeteringen »;

Overwegende dat al de eensluidende elementen bewijzen dat de kwestige tekeningen en machines door vakmensen die op de hoogte waren van de zaken, als iets oorspronkelijks en nieuws beschouwd werden;

Overwegende derhalve dat de huidige thesis van de verdachte, die op niets dan beweringen gesteund is, niet aanvaard kan worden;

Dat gezien het oorspronkelijk en nieuw karakter van de machines en tekeningen voldoende bewezen is, er geen aanleiding bestaat hieromtrent een nieuw deskundig onderzoek te bevelen;

Overwegende dat verdachte ontegensprekelijk de oorspronkelijke plannen heeft getekend en de eerste modellen heeft uitgebouwd toen hij in dienst was van de burgerlijke partij gedurende zijn diensturen en met het materiaal en de werkkrachten van de burgerlijke partij;

Overwegende dat verdachte bekend kwestige plans en machines te hebben getekend en uitgebouwd in opdracht van de burgerlijke partij zelf;

Dat hij dan ook volstrekt ten onrechte beweert, dat kwestige plans en machines zijn eigendom zouden zijn, zodat hij er vrij over zou hebben kunnen beschikken;

Overwegende dat het daarenboven bewezen is, dat merkelijke verbeteringen aan kwestige machines aangebracht werden op aanwijzing van de burgerlijke partij zelf en leden van haar personeel;

Overwegende dat dit alles wel bewijst dat de tekeningen en machines als eigendom van de burgerlijke partij moeten beschouwd worden;

Overwegende dat deze machines zeker een fabricatiemiddel zijn;

Dat zoals reeds hoger gezegd dit fabricatiemiddel als een oorspronkelijk middel moet beschouwd worden;

Dat het daarenboven een goedkoper fabricatiemiddel schijnt te zijn;

Overwegende dat een oorspronkelijk fabricatiemiddel, dat minstens een economisch voordeel aan de eigenaar verschaft tegenover de mededingers, zeker als een fabricatiegeheim beschouwd moet worden;

Overwegende dat het deskundig onderzoek op doeltreffende wijze bewezen heeft dat de machines door de firma De B. voor Z. op aanwijzingen van de verdachte gebouwd, evenals de gebruikte plannen wel een nabootsing zijn van de plannen door de burgerlijke partij opgemaakt en de machines door haar gebouwd.

II. Wat de mededeling betreft van het fabricatieprocédé, meer bepaald van de gebruikte grondstoffen :

Overwegende dat de deskundige omtrent het fabri-

catieprocédé en de medegedeelde inlichtingen laat opmerken: « De tekeningen en schetsen van de binnenbekleding en van de doosmantels en de aanduidingen vervat in de uitleggende nota's welke voorkomen in de aangeslagen bundels bij de firma De B. en Z., behelzen gegevens nopens de kwaliteit en de wijze van benutting van het ondoordringbaar papier, de kleefstof en het karton, waarvan de eigenschappen, de keus en de gepaste aanwending niet zonder opzoekingen en proeven kunnen vastgesteld worden »;

Overwegende dat het hier niet gaat, zoals de verdachte het beweert, om het vervaardigen van de dozen zelf;

Dat het enkel gaat om de gebruikte grondstoffen;

Overwegende dat het feit zelf, dat verdachte met alle details en nodige gegevens de inlichtingen verschaft nopens de gebruikte grondstoffen wel aanwijst dat het om een oorspronkelijk fabricatieprocédé ging, dat niet door iedereen en alleman, en iedere dozenfabrikant gekend was;

Overwegende dat verdachte nog ter zijner voordele inroept dat men zeer eenvoudig door een doos los te weken kan nagaan welke grondstoffen gebruikt werden;

Dat deze opmerking volstrekt niets aan het feit verandert dat verdachte het fabricatieprocédé mededeelde, fabricatieprocédé, dat zoals de deskundige het zegt, « niet zonder opzoekingen en proeven kan vastgesteld worden »;

Overwegende dat men dan ook tot het besluit moet komen dat de verdachte hier ook een fabricatiegeheim medegedeeld heeft;

Wat het kwaadwillig of bedrieglijk inzicht betreft:

Overwegende dat het vaststaat dat de verdachte onderhandelingen met de firma Z. aanknoopte toen hij nog in dienst was van de burgerlijke partij;

Dat hij zelf bekend mistevreden te zijn geweest over de houding van de burgerlijke partij en van sommige leden van haar personeel;

Dat hij tevens nog bekend toen hij vertrok te hebben gezegd dat hij stokken in de wielen zou steken;

Overwegende dat al deze elementen aanwijzingen zijn voor het kwaadwillig inzicht van de verdachte;

Dat dit kwaadwillig inzicht zeker bewezen is als men daarenboven vaststelt dat de verdachte niet enkel de plans van de machines mededeelde, doch tevens fabricatieprocédés, die hij zeker niet uitgevonden, maar wel bij de burgerlijke partij ter gelegenheid van zijn werk aangeleerd had;

Overwegende aldus dat al de voorwaarden voor het plegen van het misdrijf voorhanden zijnde, de telastlegging tegen hem ingeroepen, bewezen is;

Overwegende dat er ten voordele van verdachte verzachtende omstandigheden voorhanden zijn, spruitend uit de afwezigheid van vroegere veroordelingen;

Op burgerlijk gebied:

Overwegende dat de burgerlijke partij haar schade op 24.500 frank raamt, hetzij het bedrag door de verdachte gewonnen tengevolge van zijn misdrijf;

Dat verdachte hiertegen niets inbrengt;

.....

Verwijst beklagde wegens het feit hem ten laste gelegd tot een gevangenisstraf van een maand en een geldboete van 500 frank;

Overwegende dat de voorwerpen, tekeningen en machines die aan verdachte nog toebehoren, gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf; terwijl deze die bij de firma Z. aangeslagen werden zaken zijn die uit het misdrijf voortkomen;

Verklaart al de in beslag genomen voorwerpen, tekeningen en machines verbeurd;

Verwijst verder verdachte te betalen aan de burgerlijke partij p.v.b.a. X. de som van 24.500 frank, met de vergoedende intresten sedert einde Februari 1951, verder met de gerechtelijke intresten en al de kosten op burgerlijk gebied;

Zegt dat er geen aanleiding bestaat dit vonnis uitvoerbaar te verklaren niettegenstaande hoger beroep.

NOOT: Zie in dit nummer het arrest van het Hof van Beroep te Gent dd. 22 December 1954, waarbij bovenstaand vonnis werd bevestigd.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

7e Kamer. — 25 Februari 1955.

Voorzitter: M. Wuyts.

Plv. Refer.: M. J. Dauwe.

Advocaten: Mrs Roost, Nothomb en Mertens.

Wissel en borgtocht. — Afzonderlijke akte van borgtocht voor een wisselschuld. — Het in artikel 1326 B.W. bedoelde « goed voor », is niet vereist voor handelsrechtelijke schuldbekentenissen. — De fotocopie van een onderhandse akte bezit niet de bewijskracht van het oorspronkelijke stuk.

Een afzonderlijk aangegane borgtocht voor een wisselverbintenis levert een aval op en deelt als bijkomstigheid de aard van de hoofdschuld; hij is derhalve een daad van koophandel, zodat de rechtbank van koophandel bevoegd is om kennis te nemen van de daaruit ontsproten vordering. Het bij art. 1326 B.W. bedoelde: « goed voor » is niet vereist voor eenzijdige schuldbekentenissen van handelsrechterlijke aard, zelfs wanneer zij van niet-kooplieden uitgaan.

De wisselwet verbiedt niet een afzonderlijke akte van borgstelling voor toekomstige wisselverbintenissen. De juridische oorzaak van een wisselverbintenis ligt in de acceptatie en niet in het fonds.

De fotocopie van een onderhandse akte bezit niet de bewijskracht van het oorspronkelijke stuk.

N.V. Kredietbank t./Vermeulen en van Santvliet.

Gezien de ten verzoeken van aanlegster betekende dagvaarding dd. 16 September 1954 strekkende tot veroordeling van eerste verweerster om aan aanlegster de sommen van Fr. 171.258,70, Fr. 161.385,—, Fr. 163.258,—, Fr. 27.835, Fr. 175.000,— te betalen, meer de overeenkomende protestkosten, samen groot Fr. 623,— en de vergoedende renten, de gerechtelijke intresten en al de kosten des gedings in regeling van de aan order van aanlegster geëndosseerde wissels getrokken resp. op 28.11.1953, 21.12.1953, 31.12.1953, 4.2.1954, 9.3.1954 door dhr. Désiré De Munck op tweede verweerder die ze aanvaard had voor betaling resp. op 15.12.1954, 20.3.1954, 31.3.1954, 30.4.1954 en 30.4.1954 maar ze allen liet protesteren;

Dat eerste en tweede verweerders op 25 Oktober 1952 een verbintenis ondertekenden bij dewelke zij « se déclarent solidairement garants pour la bonne fin » du compte débiteur et des factures à établir du chef » de fournitures par la firme D. De Munck à Anvers, » 50, Kipdorp, à la firme J. Van Santvliet et Plena, » rue de Ribeaucourt, 123 à Bruxelles.

» Cette garantie couvre parallèlement les effets acceptés de ce chef »;

Dat eerste verweerster bij ontstentenis van formele

machtiging door haar echtgenoot, tweede verweerder, om in rechten te treden, hiertoe door de rechtbank gemachtigd wordt;

Dat eerste verweerster de onbevoegdheid dezer rechtbank opwerpt om reden dat zij geen handelaarster is en dat de aangehaalde afzonderlijke verbintenis dd. 25.10.1952 een burgerlijke borgstelling is in plaats van een aval, daar zij niet, overeenkomstig art. 1326 B.W., voorafgegaan was door de eigenhandig geschreven bevoordingen «goed voor aval» en zij, zoals bedongen door art. 1129 B.W., op geen wel bepaalde zaak en geen wel omschreven bedrag betrekking had;

Dat in dit verband vooreerst dient opgemerkt dat de borgtocht voor effecten, nl. geaccepteerde wissels een aval uitmaakt en dat de door eerste verweester mede onderschreven afzonderlijke verbintenis als bijhorigheid van een wisselschuld deelachtig is aan de natuur der hoofdschuld en derhalve aan een daad van koophandel beantwoordt, zodat de rechtbank van koophandel jegens eerste verweester bevoegd is (G. Beltjens, Encyclopédie du droit civil belge T. II, bl. 737 n° 55; Kph Brussel 8 Augustus 1953 - Jur. Comm. Brux. 1933 bl. 353-355; Pand. Belg. v° acte sous seing privé n° 500 & sq; Fredericq «Dr. Com. Belge T. X., bl. 322»);

Dat waar verweester zich beroept op de ontbrekende geschreven formule «goed voor aval» en op het niet nauwkeurig bepalen van de te avaliseren geldigheidsduur en bedrag, zij de bepaling van art. 1326 B.W. geweld aandoet, daar «in weerwil van hetgeen over » 't algemeen geleerd wordt, de goedkeuring nooit nodig » is voor eenzijdige schuldakten van commerciële aard, zelfs wanneer zij van niet-kooplieden uitgaan» (Kluyskens, Verbintenissen n° 284 & 284 bis; zie ook Aubry & Rau, Droit civil pratique français bl. 210 & 211; De Page T. III, n° 815; Cass. 1.6.1850 - Pas. 1650, I, 301; Beroep Brussel 21.XI.1925 - J. P. A. 1925, 367; en ook nog Fontaine, «de la lettre de change et du » billet à ordre» n° 745);

Dat desaaangaande art. 25 van de wet dd. 15 December 1872 in het midden dient gebracht krachtens hetwelk handelsverbintenissen, buiten de door het burgerlijk recht aangenomen bewijsmiddelen kunnen bezeten worden zodat, wanneer de koophandelswet het bewijs van een verbintenis afhankelijk maakt van het inbrengen van een akte, het niet noodzakelijk is dat bedoelde akte aan de door het burgerlijk recht voorgeschreven vormvereisten beantwoordt (Kph Brussel 6 Mei 1909 - Jur. Comm. Brux. 1909 bl. 419);

Dat zo de stelling van verweester terecht op het eerste lid van art. 1129 B.W. steunt, zij niettemin ook rekening moet houden met het tweede lid van zelfde artikel krachtens hetwelk de ingeroepen verbintenis geldig blijft, vermits het mogelijk is de aanvankelijk onzekere geavaliseerde wissels nader te bepalen;

Dat inderdaad de wisselwet te stellen van een op toekomstige handelseffecten slaande borg bij afzonderlijke akte niet verbiedt (Beroep Brussel 12.3.1926 - B.J. 1927, bl. 50 - noot Dierijck «les ouvertures de crédit» bl. 411);

Aangezien wanneer verweester aanvoert geen rechtsverband te hebben met aanlegster omdat het aval bevoordelijk slechts ten voordele van de firma De Murck werd uitgeschreven, zij uit het oog verliest dat de avalgever op dezelfde wijze als de geavaleerde gehouden is (art. 32 wet op de wissel) die reeds als betrokken veroordeeld werd om aan aanlegster te betalen (art. 28 zelfde wet) en dat de eigendom van de wisselbrief door rugtekening naar aanlegster overgedragen wordt samen met de daarmee verbonden waarborgen (art. 19 wet 10 Augustus 1953 houdende vermelding van de bijzondere bepaling van art. 93);

Aangezien nopens de provisie van de wissels dient gewezen op de bepalingen van art. 28 § 1 van de commissie dd. 16 Augustus 1932 (Staatsblad 31 December 1933) overgenomen door de wet van 10 Augustus 1953 (Staatsblad 5 September 1953) aanstippend dat de loutere acceptatie van een wisselbrief de betaling ervan impliceert op de bedongen vervaldag;

Dat bij overlegging van een door tweede verweerder aangenomen wissel de trekker en in casu quo de geendosseerde aanlegster, tot geen ander bewijs gehouden is in verband met het bestaan van de provisie (J. T. 1954 bl. 5 n° 37 - studie Beyens);

Dat overigens nog de juridische oorzaak van een wissel in de acceptatie er van ligt en niet in de provisie (Cass. 22.3.1900 - Pas. 1900.1.187; Cass. 17.7.1919 - Pas. 1919.1.188);

Aangezien verweester nochtans terecht opwerpt dat aanlegster slechts een fotocopy van de akte dd. 25.10.1952 overlegt;

Dat de fotocopy van een onderhandse akte in burgerlijke zaken niet de bewijskracht bezit van het oorspronkelijke stuk;

Om deze redenen :

De rechtbank

machtigt verweester om in rechten te verschijnen; Verklaart de eis van aanlegster ontvankelijk, doch vooraleer ten gronde de eis te beslechten, beveelt aan de gedingvoerende partijen het oorspronkelijk stuk van de door eerste verweester medeondertekende avalverbintenis dd. 25 Oktober 1952 voor te leggen;

Machtigt tevens aanlegster met alle middelen van recht, getuigenissen inbegrepen, te bewijzen dat de verbintenis door verweester ondertekend op 25 Oktober 1952 ten tijde van het disconten der wissels nog in het bezit was van de trekker.

Laat aan verweester toe het tegenbewijs met dezelfde middelen te leveren van het aangehaalde feit; Verzendt inmiddels de zaak naar de algemene rol; Behoudt de kosten voor;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar spijts elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE PEER

14 December 1954.

Rechter : M. Roelands.

Advocaten : Mrs Van Coppenolle en De Coster.

Onverdeelde mede-eigendom. — Rechten der mede-eigenaren.

Een vordering in rechte tegen een der mede-eigenaren van een onverdeelde boedel, die zijn rechten zou te buiten gaan, vereist de medewerking en aanwezigheid van al de anderen; iedere mede-eigenaar is enkel gerechtigd maatregelen tot bewaring van rechten te nemen en beheershandelingen te verrichten van voorlopige aard; andere daden van beheer en beschikkingshandelingen vereisen de medewerking van alle mede-eigenaren (art. 577bis, §§. 5 en 6 B.W.).

De vordering van een of enkele mede-eigenaren omtrent onverdeelde goederen is niet ontvankelijk zonder de medewerking van alle andere mede-eigenaren.

Rubens en Eerdekens t/ Willekens.

Overwegende dat de vordering van eisers er toe strekt verweerder te horen veroordelen tot het betalen

ener som van 7.580 fr. aan eerste eiser en van 1.129 fr. aan tweede eiser, wegens het wederrechtelijk kappen van 4 eiken op de eigendom van eerste eiser en 1 boom op de eigendom van tweede eiser;

Overwegende dat verweerder aanvoert dat bij het overlijden der ouders, rechtsvoorgangers der drie partijen, al het hout (behalve dit van de percelen Sectie E nrs 31 R4; 31 T.4 en 31 Q.5) zo schaarhout als bossen, in onverdeeldheid was tussen de kinderen en de kleinkinderen; zulks in gevolge het feit dat de thans overleden ouders Rubens-Achten bij akte van ouderlijke verdeling, verleden voor Mter Truyens, Notaris te Eksel, op 2 Juni 1948, zich uitdrukkelijk al het hout wassende op de verdeelde goederen voorbehouden hebben; dat verweerder daarenboven beweert dat de bossen na het overlijden der ouders bij gemeen overleg tussen de rechthebbenden « mondeling » verdeeld werden en dat hij dienvolgens er zich toe beperkt heeft de hem toegewezen bomen af te kappen en weg te halen;

Overwegende dat aanleggers « dit mondeling akkoord » over de verdeling van de bomen ontkennen, maar wel spreken over een « andere » overeenkomst tussen de rechthebbenden;

Overwegende dat, in dat geval, de verweerder, terecht, aanvoert dat de betwiste bomen nog in onverdeeldheid zouden zijn tussen alle erfgenamen, vermits deze nog niet vereffend werden en er geen akkoord bestaat over een zogezegde bestaande overeenkomst, welke niet bewezen werd en dat zelfs door niemand het aanbod van bewijs er van wordt gedaan; dat dienvolgens die bomen niet uitsluitend de private eigendom van aanleggers zijn;

Overwegende dat een rechtseis tegen een der onverdeelde eigenaars welke zijn rechten zou te buiten gaan de medewerking en aanwezigheid vereist van al de andere; dat immers ieder mede-eigenaar enkel gerechtigd is conservatoire maatregelen en deze van voorlopig beheer te stellen terwijl de andere beheers- en beschikkingsdaden de tussenkomst van alle mede-eigenaars vereisen (art. 577bis, §§ 5 en 6 B.W.);

Overwegende dat de vordering van aanleggers nopens de onverdeelde goederen niet ontvankelijk is zonder de medewerking van alle andere mede-eigenaars, in casu de consoorten Stans in de zaak te betrekken, en dat eisers eveneens niet gerechtigd zijn de waarde van de weggenomen bomen, die hun niet uitsluitend toebehoren, voor hen alleen op te eisen;

Overwegende anderzijds, dat uit dit alles blijkt dat verweerder op zijn beurt, ontegensprekelijk zijn rechten van mede-eigenaar is te buiten gegaan wanneer hij de bomen welke in onverdeeldheid waren, kapte en weghaalde.

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende en rechtdoende op tegenspraak;

Gefet op de art. 2, 3, 4, 30, 34, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1955;

Verklaren de eis van aanleggers onontvankelijk, wijzen hem af;

Veroordelen aanleggers tot de kosten.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Algemene Vergadering te Nijvel 7 Mei 1955

Talrijk was de opkomst op het Paleis van Justitie te Nijvel op 7 Mei, bij de Algemene Vergadering van het Verbond.

De Heer Stafhouder Charles Boelens, Voorzitter, drukte bij de opening der vergadering de dank van het Verbond uit aan de heer Stafhouder Bayot en aan de Balie van Nijvel voor het vriendelijk onthaal, en betuigde zijn gevoelens van erkentelijkheid jegens de talrijke Stafhouders voor hun aanwezigheid. Hij verheugde zich bijzonder, Mter Charles Gheude ditmaal in zijn geboortestad welkom te heten en te feliciteren voor het belangrijk deel dat hij steeds in de werkzaamheden van het Verbond neemt.

De heer Stafhouder Bayot bedankte de Voorzitter, verheugde zich het Verbond te Nijvel te mogen ontvangen en liet het aanzienlijk belang uitschijnen van het Verbond, de beroepsaangelegenheden en juridische vraagstukken in samenwerking met kleinere balies te behandelen.

De plechtigheid der rouwhulde aan de heer Stafhouder Paul Crockaert werd bijgewoond door Mevrouw Paul Crockaert en verschillende familieleden, vertegenwoordigers van de Rechtbank en het Parket van Nijvel. Na een korte toespraak van de Voorzitter werd het woord verleend aan de heer Stafhouder Thomas Braun om de lofreden uit te spreken.

Meester Charles Gheude bracht het verslag uit der Commissie over het Statuut van de Verdediging in Strafzaken en over de Hervorming van het Onderzoek.

Het besluit van dit verslag luidt als volgt:

Het Verbond der Belgische Advocaten.

Herzien de verslagen die te zijner kennis werden gebracht en de vorige besprekingen, namelijk op zijn vergadering van 5 Juni 1938, betreffende de wijze van gerechtelijk onderzoek;

oordeelt:

- 1) dat ten einde te voldoen aan de waarborgen van de goede werking van dit onderzoek zijn huidige inrichting dient verbeterd door alle geschikte middelen;
- 2) dat ten einde te voldoen aan de waarborgen die de uitoefening van het recht van verdediging vereisen, er dient overgegaan tot de herziening van de wet van 20 April 1874.

Aangaande het eerste punt

Overweegt dat een ernstig vertrouwen mag toegerekend worden aan het door het verslag op 26 December 1954 gedane voorstel, voorgelegd aan de Kamers in naam van de Commissie van Justitie en beogende van de onderzoeksrechter een magistraat van beroep te maken.

Aangaande het tweede punt

Eist de afschaffing van het stelsel van het geheim onderzoek, hetwelk op voorhand, zonder verdediging en zonder raadsman, de verdachte overlevert aan het beteugelend gerecht, en een middenweg in aanmerking nemende tussen dit geheim onderzoek en het tegensprekelijk onderzoek, dringt aan opdat de volgende principes wettelijk zouden gemaakt worden:

1. Vanaf het begin van het onderzoek worden aan de verdachte de feiten waarvan hij beschuldigd wordt aangeduid. Hij wordt verwittigd dat hij het recht heeft niet te antwoorden zonder dat men hem zijn stilzwijgendheid ten kwade zou kunnen duiden en dat het hem vrijstaat een raadsman te kiezen;
2. Dat in de loop van elk onderzoek en van als het geopend wordt, de raadsman het recht heeft mededeling van de bestanddelen van het dossier te vragen — en te bekomen;

3. Tenzelfden titel als het Openbaar Ministerie mag hij van de magistraat-onderzoeker de uitvoering eisen van nuttig geachte plichten tot het opzoeken van de waarheid;
4. Elk deskundig onderzoek, aanzien als noodzakelijk, is tegensprekelijk wanneer de raadsman eist dat het aldus weze.
5. Indien een bezoek ter plaatse aangewezen is, zal het geschieden in aanwezigheid van de verdachte en zijn raadsman.

Beslist, aan de heer Minister van Justitie, met bestemming van de Commissie tot Herziening van het Strafrecht en de Strafrechtspleging, onderhavig besluit over te maken, vergezeld door de tekst van het Verslag dat als grondslag van de bespreking diende.

Na een gedachtenwisseling nopens bijzondere punten werd er beslist de besluiten goed te keuren en zekere gedane opmerkingen op te nemen in het verslag.

Mter Liliâne Chantaine der Balie van Brussel kwam dan aan het woord voor de behandeling van het probleem der « voorlopige hechtenis ». Spreekster gaat over tot een zeer volledig kritisch overzicht van rechtsleer en rechtspraak en geeft kennis van de tekst van de omzendbrief door de heer Minister van Justitie Albert Lilar aan de heren Procureurs-Generaal bij de Hoven van Beroep en aan de heer Auditeur-Generaal bij het Krijgshof, voor enkele weken toegezonden.

De Heer Minister wijst erop dat reeds zijn voorangangers, door menigvuldige omzendbrieven erom bekommerd waren de voorlopige hechtenis strikt binnen de perken te houden die de Wet van 20 April 1874 er voor had afgebakend.

Mter Chantaine doet dan ook de noodzakelijkheid uitschijnen het bepaald artikel 26 dezer Wet meer in acht te nemen en wenst dat de hechtenis door het Openbaar Ministerie niet zou kunnen gevorderd worden wanneer er geen uitzonderlijke omstandigheden meer bestaan om het belang van de openbare veiligheid te rechtvaardigen.

Het verslag van Mter Liliâne Chantaine sluit met een reeks aanbevelingen waarvan de tekst in het blad « Omnia Fraterne » zal gepubliceerd worden.

Mter Robert Donnet der Balie van Antwerpen geeft kennis van zijn verslag over het punt te weten of zekere verzekeringsondernemingen tegen de gevolgen van verkeersongevallen dienen aanzien te worden als zakenagentschappen in de zin van het ontwerp van de Wet op de uitoefening van het beroep van advocaat. Spreker toont de verschillende aspecten van het probleem aan. Gezien het gevorderd uur werd de discussie en het nemen van gebeurlijke resolutie verdaagd.

De Heer Stafhouder Bayot en de confraters van Nijvel hebben na de zitting de leden van het Verbond een schitterende ontvangst aangeboden waarna een archeologisch bezoek was ingericht aan de herestelde Collegiale kerk St Gertrudis waarin meerdere kunstwerken der 7e, 9e en 11e eeuw en werken van Laurent Delvaux tentoongesteld zijn.

Merkwaardig was tenslotte de wandeling in de ondergrond van het gebouw. Onder het centraal schip der kerk zijn geheel de benedenstructuren van twee kerken bewaard: de ene Merovingisch, uit de tijd van Sint Gertrudis en de andere Karolingische uit de IXe eeuw. Graven en gebeenten van hoogstaande personages uit die tijd, namelijk van Ermentrudis, kleindochter van Hugo Capet, zijn van hoog archeologisch belang.

De jaarlijkse Algemene Vergadering zal gehouden worden op 25 Juni 1955 te Hasselt.

TAALKUNDIGE KRONIJK

OP BEZOEK BIJ DALSCHOT

V.

Welk standpunt hebt gij uitgekozen waar het gaat om samenstellingen, voor- en achtervoegsels?

Wij staan op hetzelfde standpunt als Dr Kruisinga. Liefst van al halen wij zijn eigen tekst aan: « De zaak is, dat wij samenstellingen wel is waar vormen van bestaande woorden, maar daarbij het model van uit vroeger tijd behouden samenstellingen in acht nemen: Apekool, aepakje, net als hanepoot, boekstalletje, net als schapestal, smidsbaas, net als smidsknecht of vechtersbaas. Hoe weinig wij eraan denken het meervoudig getal in het eerste lid van samenstellingen uit te drukken, of de verhouding van de delen (b.v. door de genitief -s) blijkt wel als we naast elkaar zetten schapestal, schaapherder en schaapkooi, paardestal en koestal, kievitse en kippe-ei of eende-ei, pereboom en appelboom, boekstalletje en boekhandel... Sommige samenstellingen hebben de tussenklank *er*, kinderpraat, kinderstoel, eierschaal, eierdopje, runderhaas, kinderaftrek, kindertoeslag voor één kind; in al deze woorden is de stam van het meervoud kinderen, enz. als eerste lid genomen, want de eigenlijke meervouds-uitgang van die woorden is *en*, daar *er*- het verzamelbegrip uitdrukt, zooals duidelijk blijkt in blaren, kleeën, naast de individuele meervoudsvorm bladen en kleeden. Of een nieuw woord een *s* of een *e* zal hebben, hangt dus niet af van de beteekenis van het eerste lid, maar van de vraag of men bij het vormen van het nieuwe woord denkt aan soortgelijke waar zulk een tusschenklank voorkomt of aan samenstellingen erzonder. Het zou dus geen zin hebben om als een nieuw woord eenmaal in gebruik is, zich te gaan afvragen of het anders had kunnen of zelfs moeten zijn: de gedachte dat de *e* een meervoud zou *uitdrukken* en dat men daarom zou moeten schrijven apenkool is geen weerlegging waard.

De behandeling van de voorvoegsels zou allerlei over den rijkdom van onze taal leeren, maar de veelheid van betrekkingen tusschen de woorden zoowel als het grote aantal woorden op deze manier gevormd, maken de volledige behandeling ervan zelfs in uitvoerige werken onmogelijk en zoo komt het dat men deze dingen ook in grotere woordenboeken behandelt, 'n goed voorbeeld, dat de grens tusschen woordenboek en spraakkunst niet te trekken is. Voor de praktijk van het schrijven en spreken is de systematische studie van deze dingen van geene waarde: de niet-vakman kan slechts de woorden gebruiken die hem de beste uitdrukking lijken voor z'n denkbeelden, en raakt onvermijdelijk op 'n dwaalspoor als hij er met zichzelf of met anderen over gaat redeneren; en ook de vakman zal wijs doen met denzelfden weg te volgen. Men zou niet op het idee gekomen zijn dat het tweede lid van 'de voor- of tegenstander' 'n andere vorm moet hebben dan het tweede lid van 'buitenstaander', maar als men opmerkt dat het zoo is, ziet men ook dat het redelijk is, want de beide eerste woorden hängen samen met stand houden, het laatste met staan, daar het niet een handeling uitdrukt, maar 'n toestand.

Staatsrecht, strafrecht en burgerlijk recht zijn drie afdeelingen van ons recht, alle op verschillende manier gevormd, maar allerm minst willekeurig. Wat het laatste woord betreft, we hebben wel burgerrecht, maar

daarom moest men voor 't nieuwe begrip 'n ander woord hebben'; ook woorden mogen niet op elkanders plaats gaan zitten.»

Uit dit standpunt bekeken, is de vereenvoudiging der samenstellingen niet te versmaden. Ze maakt voor goed een einde aan het dwaas gepeuter over de samenstellingen in de would-be wetenschappelijke spelling van de Vries en Te Winkel.

De kwestie van spelling daargelaten, verhandelt het Opstelwoordenboek de samenstellingen en samen-koppelingen op de wijze van een gewone spraakkunst of maakt u daarbij beschouwingen over bijzonderheden en afwijkingen?

Onze bedoeling is de gebruiker door waarneming, vergelijking en onderscheiding tot het juist verstaan en gebruik van de taal te brengen. Het Opstelwoordenboek onderscheidt zich door andere indelingen, door uitbreiding en nieuwe behandeling van de stof. Wij zullen b.v. doen opmerken, dat onze taal geen samenstellingen pleegt te vormen, waaraan geen behoefte is. Men koppelt geen adjectief aan een substantief, wanneer er geen nieuw begrip ontstaat dat verschilt van hetgeen de onverenigde woorden reeds uitdrukken. David vestigde er terecht de aandacht op: men kan niet te voorzichtig zijn in het samenstellen van woorden. De bestanddelen moeten ongedwongen betrekking hebben met elkander; druk u liever analytisch uit, als dat niet het geval is, zoniet vervalt gij in barbarismen. De samenstelling moet zich kunnen oplossen met *als*: sneeuw wit, wit als sneeuw... dood-mager, mager als de dood... maar gewaag van geen kommerbleek gelaat, die samenstelling is in strijd met de analogie. Zo ook kunnen verleden deelwoorden van de lijdende vorm enkel samengesteld worden met bijwoorden of voorzetsels. Hier dreigen opnieuw barbarismen, als men niet op het voorzetsel let, dat het bepalend woord vergt. Het woordt kunstervaren (bij Bilderdijs) gaat niet door, want men is ervaren in iets.

Andermaal wijst het Opstelwoordenboek op de verwarring die ontstaat bij sommige samenstellingen in omgekeerde verhouding, zoals koolraap en raapkool. In samengestelde woorden duidt het tweede woord het wezen aan, het eerste wijst op een bijkomstigheid, een bestemming, een kenmerk of dgl. Een zoldertrap leidt naar de zolder, een keldertrap naar de kelder... een pereboom heeft het kenmerk dat hij peren draagt. Koolrapen zijn rapen dienvolgens met kenmerken van plantkolen, namelijk het blad. Raapkolen zijn plantkolen met kenmerken van rapen, namelijk de knol, waaruit de bladeren afzonderlijk opgroeien. De koolraap doet aan een verdikte wortel denken, die gestoofd als groente gegeten wordt. De raapkool is een verdikte stengel normaal als veevoeder gebruikt.

Deze voorbeelden volstaan om aan te tonen, hoe de verwijzing naar bepaalde hoofwoorden, een overzicht geeft van de woordvorming. Foutieve samenstellingen verlammen de stijl: wij stellen de gebruiker op de hoede. Wij zeggen: opgepast voor de samenstellingen met *in g*. Ze miskennen een bijzonder kenmerk, een onderscheidende hoedanigheid van onze taal. Vervang ze door een kernachtiger uitdrukking, waarvan het eerste woord een deelwoord is. Spreek dus niet van een ondervragingsteken, een werkingskracht... maar eenvoudig van een vraagteken; een werkkracht. Wij nemen elke gelegenheid waar om de gebruiker aan de elementaire regels te herinneren. Bij het achtervoegsel *loos* schrijven wij: *Loos* betekent: beroofd van. Opgelet voor samenstellingen met *loos*. Dat achtervoegsel vraagt een zelfstandig naamwoord en geen werkwoord. Roerloos komt niet van het werkwoord roeren, maar

wel van het zelfstandig naamwoord roer: zonder roër. Beweegloos is daarom een verkeerde samenstelling: gebruik onbeweeglijk, roerloos. Wij vergenoegen ons niet met te zeggen: *zeg... zeg niet...* maar trachten zoveel mogelijk de gronden aan te tonen, waarop wij steunen om een uitdrukking af te keuren. Taalkennis is geen geheugenkraam. Het geheugen is overigens alleen gediend met een degelijke verantwoording.

Tot daar de eigenlijke woordkunst. Maar hoe legt u het aan boord om de elementaire techniek van het schrijven aan te leren?

Wij geven de voorkeur aan de traditionele methode. Meer dan ooit zouden de jeugdige schrijvers de regels moeten kennen om een plan, een ontwerp of schets op te maken. Men verwerft geen rijke en nauwkeurige stijl zonder moeite. Voor het nazien en corrigeren van zijn tekst schijnt men geen tijd te hebben. Daarom hebben wij aan de alphabetische woordenlijst bijzondere hoofwoorden toegevoegd, die de techniek van het schrijven in een klaar daglicht stellen. De gebruiker zou de beginselen steeds voor ogen moeten hebben, en aan de traditionele voorschriften de aandacht wijden die ze verdienen. Gedurig zijn we getuigen van de zwakheid en de aarzelingen bij de beginners vóór hun opstel. Hun onzekerheid is gemakkelijk te verklaren.

Albert Blontrock.

(Wordt voortgezet.)

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie: n° 4 - april 1955.

Wetgeving.

Algemeen fiscaal Tijdschrift: n° 8 - April 1955.

Algemeenheden. — Inkomstenbelasting. — Indirecte Staatsbelastingen. — Buitenlandse belastingen. — Varia. — Bibliographie. — Personalía. — Wat een fiscalist lijden kan.

Tijdschrift van de Vrederechters: n° 4 - April 1955.

Rechtspraak.

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiek Recht: n° 1-2 - Januari-Maart 1955.

Dr. L. A. Wauters, De medewerking van de private bedrijven met de administratie. — Prof. Dr. J. van der Poel, Vorming en opleiding van hogere ambtenaren. — Dr G. F. De Cuyper, De coördinatie van de contrôle-opdrachten der kinderbijslagkassen. — Dr A. Depondt, Het tuchtrecht ten opzichte van strafrechterlijk ontoerekenbare personen.

Nederlands Juristenblad: afl. 20 - 14 Mei 1955.

Prof. Dr. J. H. A. Logemann, De hiërarchie der wettelijke regelingen in het statuut. — Jhr Mr H. de Ranitz, De stageverordening der Nederlandse orde van advocaten. — Mr H. Campen, de alimentatie in het ontwerp B. W., m.o. van Prof. Mr G. E. Langemeijer.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie: n° 4399 - 14 Mei 1955.

Prof. Mr J. H. Beekhuis, Vereisten voor de vordering tot schadevergoeding, vergeleken met die voor andere acties uit onrechtmatige daad (II). — Mr P. W. van der Ploeg, Het erfrecht in het Ontwerp-Meijers. — Mej. Mr A. A. L. Minkenhof, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Familierecht (IV).

Rechtsgeleerd magazijn Themis: afl. 2 - 1955.

Prof. Mr I. Kisch, Het eerste zevental. — Aantekeningen bij de artikelen 1-7, Inleidende Titel, van het Ontwerp voor een nieuw Burgerlijk Wetboek. — Prof. Mr E. H. s'Jacob: Herziening der Grondwet.

Journal des Tribunaux: n° 4065 - 15 mai 1955.

A. Dillaerts, Table de mortalité belge 1950-1953. — Jurisprudence.